Ը· ՏԱՐԻ 2393 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 10 ՀՈՌԻ 4384 19 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1891 27 ՍԷՖԷՐ 1309 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ· Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Կ· Պոլսոյ համար	Տարեկան		150
» »	Վեցամսեայ		75
» »	Եռամսեայ		40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
»	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր Թուղթի վրայ մասնաւոր օրինակ·	Տարեկան	Օսմ· Ոսկի	2
Գաւառաց Թղթատարի ծախք միօրինակ		Ղրշ·	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ [illegible] գրութիւն ետ չի տրուիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, ՍԵՊՏ· 19|1 ՀՈԿՏ· 1891

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽՆԴԻՐ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՔՐԻՍՏՈՆԷԻՑ

Փարիզի լրագիրք ծանուցին կէսպաշտօնապէս՝ թէ Փարիզի չինական գործակատարը Պ· Ռիպոյի հաղորդեր է Փեքինի կառավարութեան մէկ ծանուցագիրն, յայտարարող թէ Չինաստան ամեն կարեւոր միջոցներ ձեռք առած է արգիլելու համար նորանոր խռովութիւններ· Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարն ուրիշ պատասխան չտալով ըսեր է միայն թէ ի նկատ պիտի առնու այս ծանուցագիր·

Ժամանակէ մ'ի վեր կը գրուցուէր թէ Չինաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը շրջաբերական մը ղրկեր է իւր Փարիզի ներկայացուցչին, յայտարարող թէ Չինաստանի արտաքին գործոց նախարարն, որ կայսեր հօրեղբայրն է, իմացուցած է չինացի կուսակալաց թէ պատասխանատու պիտի բռնուին գաւառաց մէջ գործուած անկարգութեանց համար· Հրահանգ տրուեր է որ իրենց տրամադրութեան ներքեւ գտնուած ամեն միջոցներով զսպեն յուզումներն ու խռովութիւնները·—Բայց գործն հոս չէ վերջացեր· Այն կուսակալք որոց կառավարած նահանգներուն մէջ Քրիստոնեայք ամենէն աւելի հարստահարուած և վնասուած են, անմիջապէս պատասխաներ են Փեքինի կեդրոնական կառավարութեան թէ տեղի ունեցած շարժմանց համար իրենք պատասխանատու չեն կրնար բռնուիլ, և նիւթական հատուցում ալ չեն կարող ընել վնասեալ Եւրոպացւոց· Կուսակալք գանգատեր են քրիստոնեայ միսիոնարաց յարաճուն ոտնձգութիւններէն, որք դրդեր են չինացի բնիկներն, և յառաջ բերեր են այս անկարգութիւններ, զորս Եւրոպացիք իրենց անխոհեմութեամբք պատճառած լինելով, հետեւանքն ալ իրենք պէտք է կրեն, և հատուցում չպահանջեն չինական իշխանութիւններէն· Այսպէս պատասխաներ են չինացի կուսակալք·

Եւ իրօք, ճիշդ այն միջոցին երբ եւրոպեան գլխաւոր Տէրութիւնք եւ Միացեալ Նահանգները ճնշում կը բանեցնեն Չինու կառավարութեան վրայ որպէս զի վերջ տրուի այս անկարգութեանց, այս հակաքրիստոնէական հարստահարութեանց, Չինաստանի մէջ կը հրատարակուին չիներէն և անգլիերէն լեզուներով գրուած տետրակներ, որոց հեղինակներն են եւրոպեան կրթութիւն ստացած Մանտարիններ, որք խնդիրը փիլիսոփայական ընդարձակ տեսութեամբ մը քննելով, կ'եզրակացնեն թէ եւրոպացի միսիոնարք բնաւ օգուտ չեն ունեցած չինացի ժողովրդեան· Չեր արժեր, կ'ըսեն, կոնֆուչիոսի բնազանցութեան տեղ քրիստոնէական բնազանցութիւնը դնել· Տգէտ ժողովուրդն ամեն երկրի մէջ նիւթապաշտ է· Ուսեալ ժողովուրդն իմաստասիրական գաղափարներ կը տածէ· զի չէ կարելի պնդել թէ չինացի ուսեալ դասեր կռապաշտ լինին· Այս միսիոնարք աւելի բարձր բարոյական մ'ալ չեն բերած· զի իրենց աւանդած բարոյական սկզբունք արդէն կան չինական հնագոյն վարդապետութեանց մէջ· Եթէ ըսուի թէ քրիստոնեայ միսիոնարք գիտութիւն բերին ի Չինաստան, բայց միև նոյն ժամանակ այնպիսի կրօնական գիրքեր ալ բերին որք հակագիտական բաներ կը պարունակէին, որով իրենց աշխատութեան այս երկու ճիւղեր զիրար կը չէզոքացնէին·

Այս բաներ գրող Մանտարինք կը յարեն թէ միսիոնարք չատ անխոհեմ վարուեցան՝ իրենց եւրոպական և ամերիկեան ընկերութիւններէն բոլորովին տարբեր միջավայրի մէջ այնպիսի նորութիւններ մուծանելով յանկարծակի, որք չինացի ռամիկ ժողովրդեան զգացումները վիրաւորեցին, և նախապաշարումները գրգռելով՝ պատճառ տուին ցաւալի ծայրայեղութեանց· Այս տխուր հետեւանաց համար չինացի տգէտ ժողովուրդը պէտք է տուժէ թէ այն եւրոպացի ուսեալ տարրն, որ իրեն ապրուստի և դիւրակեցութեան միջոց մը գտնելու համար Չինաստան կուգայ, ամեն տարի միլիոններ վատնելով, որք եթէ ուղղապէս չինական իշխանութեանց յանձնուէին, չատ աւելի օգտակար կերպիւ կրնային գործածուիլ բարեգործական նպատակներու· Այս Մանտարինք չեն ընդունիր անգամ որ հիւանդներ դարմանող և որբեր պատսպարող միսիոնարք և մայրապետք օգտակար բան մ'ըրած լինին· զի, կ'ըսեն, այս բարեգործութիւնները կատարող միսիոնարաց եւ միսիոնարուհեաց պաշտպանութեան համար չինական իշխանութիւնք չատ մը զօրք յատկացնելով և բացառիկ միջոցներ ձեռք առնլով այնպիսի բացառիկ ծախուց ենթարկուած են, որք և թէ ուղղապէս բարեգործութեան յատկացուէին, չինացի ժողովուրդն աւելի կ'օգտուէր քան միսիոնարական բոլոր այն գովաբանեալ բարերարութիւններէն·

Կուսակալք որք պատասխանատու էին և որոց դիտողութիւն ուղղած է Փեքինի կեդրոնական կուսակալութիւնն, ահա այս Մանտարիններու գրուածներուն իմաստով պատասխաներ են· Բայց միև ժամանակ Փեքինի կառավարութիւնն առ կուսակալս ուղղած շրջաբերականին պարունակութիւնն Եւրոպիոյ և Ամերիկայի ժողովրդոց ընդարձակապէս ծանուցանելու հրահանգ ղրկած էր իւր ներկայացուցիչներուն· Այսու Փեքինի կառավարութեան բաղձանքն է յապաղեցնել եւրոպեան նաւային ցոյցն ընդդէմ Չինաստանի, որոյ հետեւանքը ռմբակոծութիւն և մինչեւ իսկ զինուորական արշաւանք կրնան լինել· Հարստահարեալ Քրիստոնեայք պաշտպանութիւն վայլեն և գոհացում ստանան թէ ոչ, այս ծայրագոյն —արեւելեան կառավարութեան նպատակն է միշտ ժամանակ վաստկիլ, այն յուսով թէ եւրոպեան կառավարութեանց մէջ անհամաձայնութիւն կը ծագի, և սպառնացեալ ցոյցն ետ կը մնայ· Չէւերը փրկելու և դիտողաց աչքին փոշի նետելու համար շրջաբերական շրջաբերականի ետեւէ կը ղրկուի կուսակալներուն, որք միևնոյն ժամանակ Փեքինէ ձեռքի տակէ հրահանգ կ'ընդունին իրենց գիտցածին պէս վարուելու· Կուսակալներուն ղրկուած շրջաբերականք անմիջապէս դեսպաններուն կը հաղորդուին, որոց ամեն հաւատք կ'ընծայուին թէ պէտք եղած բարենորոգմունք անյապաղ ի գործ պիտի դրուին և երկրին մէջ բնակեալ Քրիստոնեայք ամեն պաշտպանութիւն և բարօրութիւն պիտի վայելեն· Նոր դէպք մ'ի լսուեցա՞ւ, դեսպանք գանգատեցա՞ն, Փեքինի կառավարութիւնը կը փութայ ցաւ յայտնել, կը ջանայ ցուցնել թէ այն հեռաւոր գաւառներէն առնուած ամեն տեղեկութեանց հաւատ ընծայելու չէ, թէ հաւանօրէն հարստահարութիւնք չատ չափազանցուած են, թէ կուսակալք չեն հաստատեր այս նոր դէպքեր, ևլն· Միանգամայն կը խոստանայ զարժանն տնօրինել· Այսպէս ահա ամիսներ ամիսներու յաջորդած են, և Տէրութիւնք տակաւին չեն յաջողած բարեկարգ վիճակ մը հաստատել տալ այն նահանգաց մէջ ուր սովորաբար տեղի կ'ունենան այս հարստահարութիւնք·

Պ· տը Պլովից, իւր ստացած տեղեկութեանց համեմատ, կը հեռագրէ թէ այս հարստահարութիւններն ու խռովութիւններն յառաջ բերողներ կը գործեն նոյն իսկ չինական կառավարութեան պատկանող անձանց թելադրութեամբ ու ներշնչութեամբ· Այս շարժմունք, հակեւրոպական զգացումէ բխեալ, մանաւանդ այս կամ այն ազգին դէմ ուղղեալ չեն, այլ բոլոր քրիստոնեայ ազգաց դէմ, զորս կ'ուզէր բնաջինջ բառնալ չինական կայսրութենէն·

Այս բաներ գիտցուած են Եւրոպիոյ մէջ· Ուստի, կ'ըսէ Պ· տը Պլովից, Փեքինի կառավարութեան կողմէ իւր Փարիզի ներկայացուցչին ուղղեալ շրջաբերականն այնքան անզօր պիտի մնայ եւրոպեան Տէրութեանց վրայ որքան անզօր մնացած էր այն չինացի կուսակալաց վրայ որոց ուղղուած էր կանխաւ·

* * *

Չինու կառավարութիւնն անգլ· կառավարութեան ալ ծանուցեր է թէ զանազան նահանգաց մէջ խռովութեանց պատճառաւ սպանուած կամ նիւթապէս վնասուած Եւրոպացիներուն և Ամերիկացիներուն համար դրամական հատուցում ընել յանձն կ'առնու· Պարագլուխներէն չորս անձինք մահուամբ պատժուած են, 21ը երկար կամ կարճ պայմանաժամերով աքսորման դատապարտուած են, և հինգ Մանտարինք որք անհոգ գտնուած էին՝ Փեքին կանչուած են պատժուելու·

Ներքին գաւառաց մէջ միսիոնարաց պաշտպանութեան համար, Չինու կառավարութիւնն հրաման տուած է որ մարտանաւեր ղրկուին գետի ճամբով· Փեքինի կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ կրնայ զսպել անկարգութիւնները, գաղտնի ընկերութեանց գործ լինի թէ մասնաւոր դիպուածներու հետեւանք· Իբրեւ գոհացուցիչ երդութիւն մը Փեքինի կառավարութիւնը կը նշանակէ թէ այն գլխաւոր նահանգաց մէջ ուր օտարազգիք բնակեալ են, ուսանողք տարեկան քննութեանց համար հաւաքուած են նահանգապետի քաղաքաց մէջ, բայց խռովութիւն չէ պատահած· Նանքին քաղաքին մէջ միայն տարեկան հարցաքննութեանց առթիւ աւելի քան 20,000 ուսանողք հաւաքուած էին, բայց անհաճոյ դէպք մը չեղաւ· Միանգամայն, Փեքինի կառավարութիւնը կը գանգատի թէ մի քանի Անգլիացիներ և ուրիշ օտարազգիներ չինական ընկերութեանց ձեռքի տակէ զէնք և պայթուցիկ նիւթեր հասցնելու միջնորդ եղած են· Ի վերայ այսր ամենայնի, չինացի կառավարութիւնն ապահով է թէ պիտի կարենայ հանրային բարեկարգութիւնն անվթար պահպանել·

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՆՈՐ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆՆ

Օրուան խնդիրը ռուսական նոր փոխառութիւնն է 500 միլիոն ֆր·ի 3%, ո՛չ այնքան իբրեւ սեղանաւորական գործ, որքան իբրեւ քաղաքական գործ· զի եթէ Ֆրանսա իւր ռուսասիրութեան մէկ նոր փորձը կուտայ սիրալիր ստորագրութեամբ ռուսական այս նոր փոխառութեան ևս, Գերմանիա, զՌուսիա սիրաշահելու փորձ մ'ընելով, կը չեղի Պիզմարքեան ուրիշ [illegible]թենէ մը, և կը մասնակցի ռուսական նոր փոխառութեան·

Կը յիշուի թէ Պիզմարք իշխանի օրով հրամանագիր մը հրատարակեցաւ որով Գերմանիոյ կայսերական Պանքային կ'արգիլուէր դրամ փոխ տալ ռուսական արժեթղթոց վրայ, հրամանագիր որով ռուսական թղթեր գործնականապէս վտարեցան գերմանական հրապարակէն, և գերման սեղանաւորք այլ եւս չմասնակցեցան Ռուսիոյ գանձային գործողութեանց· Մի և նոյն ժամանակ գերման լրագիրք սաստիկ պայքար մը բացին Ռուսիոյ ելմտական վարկին դէմ· Հիմակ այս ամենայն կը փոխուի· Սեղանաւորական տեսակէտով, գերման կառավարութիւնը կը հաշտուի Ռուսիոյ հետ, արտօնելով գերման դրամատուներն որ ֆրանսական դրամատանց հետ մասնակցին ռուսական նոր փոխառութեան· Վիլհէլմ կայսեր կառավարութեան այս տնօրինութիւն լաւ տպաւորութիւն ըրաւ հանրային մտաց վրայ, իբրեւ խաղաղութեան նշան, մանաւանդ որ նոյն ժամանակ Ալզաս-Լոռէնի անցագրաց ջնջմամբ՝ գերման կայսրութիւնը Ֆրանսայի նկատմամբ ևս հաշտարար ցոյց մը կ'ընէր· Իրաւ, գերման հաշտարարութիւնը չատ բան պիտի չգնէ ռուսական նոր փոխառութեան արժեթղթերէն· զի անգամ մը գերման ժողովրդեան վստահութիւնը վերցած է Ռուսիոյ վրայէն, և ռուսական նոր փոխառութեան տոկոսը գերման վերջին փոխառութեան տոկոսէն չատ տարբեր չէ· Բայց հոգ չէ· Կարեւորն ա՛յն է որ գերման կառավարութիւնն այլ եւս պայքար չի մղեր Ռուսիոյ գանձուն դէմ·

Ֆրանսայի պետական Պանքայէն անմիջապէս ետքն եկող Քրէտի Ֆոնսիէ կալուածական մեծ դրամատունն պիտի հանէ ռուսական փոխառութիւնն, աջակցութեամբ Քրէտի Լիոնէի, որ այս առթիւ սերտ յարաբերութեան կը մտնէ Ռուսիոյ ելմտական վարչութեան հետ·

Պ· Վիշնէկրածքի, բախտաւոր նախարարն ռուսական ելեւմտից, 1888էն մինչեւ տարւոյս սկիզբը 13 փոխառութեանց տոկոսները զեղչեց, որոց հնագոյնն էր 1795-1815ի հոլանտական փոխառութիւնն 5%, և որոց համագումարն էր մէկ միլիառ 744 միլիոն 700 հազար րուպլի· Նոյն միջոցին Պ· Վիշնէկրածքի չորս նոր փոխառութիւններ հանեց, որոց երկուքն ոսկեդրամով, և երկուքն երկաթուղեաց համար, ընդ ամենայն մէկ միլիառ 839 միլիոն 500,000 րուպլի, (ոսկի րուպլը թըղթադրամ մէկ րուպլ և 60 քօբիք հաշուելով)· Հին փոխառութեանց համար տարեկան 111,600,000 րուպլ տոկոս կը վճարուէր, իսկ յետ փոփոխման կը վճարուի 80 միլիոն 900 հազար րուպլ, որ բաւական մեծ խնայութիւն է· Հին և նոր փոխառութիւնները գումարելով, կը գտնենք որ ռուս Տէրութեան պարտքն է երեք միլիառ 574 միլիոն 200 հազար րուպլ, որ տարին 192 ու կէս միլիոն րուպլ տոկոս կը պահանջէ· Բայց որովհետեւ այս հաշուէ դուրս կան դեռ եւս չփոփոխուած ուրիշ պարտքեր, որոց համար տարին 64 միլիոն 242,041 րուպլ տոկոս կը վճարուի, կը գտնենք թէ Ռուսիոյ գանձը տարին 256,742,041 րուպլ տոկոս ունի վճարել, ինչպէս ալ արձանագրուած է 1891 տարւոյ ելմտացոյցին մէջ·

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Փարիզէ կը հեռագրուի առ Թայմզ թէ Ռուսիոյ և Պարսկաստանի միջեւ դաշնագիր մը կնքուելու վրայ է, կիսովին քաղաքական, կիսովին տնտեսական, սա գլխաւոր տրամադրութեամբք· —Երկուց երկրաց միջեւ առեւտրական այնպիսի միութիւն մը, որով ուրիշ Տէրութիւնք մերժուին Պարսկաստանի հետ առեւտրական հաղորդակցութենէ· և օտար երկրաց մէջ քաղաքական ներկայացման գործն յանձնուի երկուց Տէրութեանց միոյն, Ռուսիոյ կամ Պարսկաստանի, — դիւանագիտական բացատրութիւն մը որ ըսել կ'ուզէ թէ երկրին քաղաքական յարաբերութիւնք օտար երկրաց հետ կատարուին Ռուսիոյ միջոցաւ·

Ուրիշ ծրագիր մ'ալ կը խորհուի որով ամեն Խանութիւնք, Խիվա, Պուխարա, ևն· միացուին Ռուսիոյ հովանւոյն ներքեւ, «Կեդրոնական Ասիոյ Դաշնակցութիւն» անուան ներքեւ·

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Ի ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱ

Նիժնի-Նովկորոտի տօնավաճառէն կը ծանուցուի թէ այս օրերս աֆղան վաճառականներ հասած են հոն, նամակներ բերելով կուսակալ Պարանով զօրավարին, ի գիմաց Աֆղանստանի Էմիր Ապտ-իւր-Ռահման Խանի, որ կուսակալէն կը խնդրէ ծանուցանել ռուս վաճառականաց, Նիժնի Նովկորոտի տօնավաճառին առթիւ, թէ ինք որոշած է Աֆղանստանը բանալ Ռուսիոյ հետ առեւտրական ազատ հաղորդակցութեան, ի նկատ առնլով վերջին տարիներս յԱֆղանստան մուծեալ ռուսական զանազան ապրանաց ընտիր հանգամանքն· Էմիրը մեծապէս գոհ մնացեր է զանազան թանկագին ընծաներէ զորս իրեն ղրկած են Զարը, Պարանով զօրավարն և մի քանի Նովկորոտցի ռուս վաճառականք· Աֆղանստանի ամեն դասակարգէ ժողովուրդք հիմակ աւելի հաշտարար տրամադրութիւններ կը տածեն եզերսահմանակից հիւսիսային Տէրութեան նկատմամբ· Դէթ այսպէս կը հեռագրէ Ռիւթեր·

ԱԼԶԱՍ-ԼՈՌԷՆ

Թէև գերման կառավարութեան հրամանագիրը կը տրամադրէր հոկտ· 1էն անդին Ֆրանսայէն Ալզաս-Լոռէնէ եկողներէ անցագիր չպահանջել, բայց [illegible] չաբաթէն ի վեր արդէն դադրեցուցեր են անցագիր պահանջելը, բաւական է որ եկողները Ֆրանսացի արդէ կամ նախկին զինուորականներ կամ զինուորական վարժարանի ուսանողներ չլինին· Ասոնք ըստ առաջնոյն ենթակայ են անցագիր բերելու պայմանին, զոր պէտք է վաւերացնել տալ Փարիզի գերմանական դեսպանատան, որ կրնայ վաւերացումը զլանալ·

ՀՐԷԱԿԱՆ ԳԱՂԹՈՒՄԸ

Օտեսայէ կը հեռագրուի թէ աւելի քան 7,000 Հրեայք սեպտ· 25ին ճամբայ ելած են Արժանթինի հանրապետութեան երկիրն երթալու· Նախորդ չաբթուն ալ 2,000 Հրեայք մեկներ էին դէպ ի Միացեալ Նահանգս և Աւստրալիա·

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՈՃՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

Ի Լիվրբուլ Քրօֆորտ և Շէրրն անուն ութ և ինն տարեկան երկու տղայք հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ յանցաւոր ճանչուեցան իրենց տարեկից ընկեր մը սպանած լինելնուն համար· Կ'ուզէին իրենց դժբախտ ընկերոջ հագուստները գողնալ· Եղեռնադատ Ատենին առջեւ պիտի դատուին, և որովհետեւ անգլ· օրէնքն ի մա-

---

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ(*)

ՍՏԱԽՕՍԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Կենացս մէջ միակ կին մը սիրած եմ, կ'ըսէր մեզ օր մը նկարիչ Տ· · · · Կատարեալ երջանկութեան և անվրդով հրճուանաց հինգ տարիներ անցուցի նէրա հետ և կրնամ ըսել թէ անոր կը պարտիմ այժմու համբաւս, ա՛յնքան նէրա մօտ աշխատութիւնը դիւրին և ներշնչումն բնական էր· Առաջին անգամ զինքը տեսնելուս թուեցաւ ինձ թէ իմս էր նէ վաղուց հետէ· իր գեղեցկութիւնն ու բնոյթը բոլոր խոհիցս կը համապատասխանէին· Այս կինը թողած չէ զիս բնաւ, տանս մէջ մեռած է նա, բազկացս մէջ և սիրելով զիս· · · ·

Եւ սակայն բարկութեամբ կը խորհիմ իր վրայ·

Եթէ կը ջանամ մերթ մտաբերել զնէ այնպէս՝ ինչպէս տեսած եմ զինքը հինգ տարիներ, սիրոյ համակ չլացմամբ, իւր ճկուն ու նրբամէջ հասակաւն, իւր ոսկեգոյն տժգունութեամբ, արեւելեան հրեշտակային մը դիմագծութեամբն, իւր նայուածքին նման մելամաղձոտ ու գանդաղ խօսուածքովն, եթէ կ'ըղձամ մարմնացնել երբեմն այն հեշտալի ոգին՝ լա՛ւ եւս ըսելու համար է իրեն· «կատե՛մ զքեզ»·

Բլօթիլտ էր անունն· Այն բարեկամուհւոյն տան մէջ՝ ուր պատահած էինք միմեանց՝ Տիկին Տըլօշ՝ անուամբ կը ճանչէին զինքը և կ'ըսէին թէ երկար ուղեւորութիւններ ըրող նաւապետի մը այրին էր· Արդարեւ չատ ճամբորդած կը թուէր, և խօսելու ատեն յանկարծ կ'ըսէր· «Երբ Թամպիքօ կը գտնուէի · · · և կամ թէ՝ «Անգամ մը Վալբարէզօի նաւահանգստին մէջ · · ·»· Բաց աստի, իւր խօսուածքին ու շարժմանց մէջ ո՛չինչ կ'զգացնէր թափառական կեանք մը, ոչինչ կը մատնէր անակնկալ մեկնմանց և յանկարծական վերադարձից խառնաշփոթ ու անկարգ վիճակ մը· Բարիզցի էր, կատարեալ և ընտիր ճաշակաւ մը կը հագուէր, առանց երբեք գործածելու այն [illegible]ներէն և տեսակ մը ցփուններէն, որք անմիջապէս մատնանիշ կ'ընեն ծովային պաշտօնակալաց և նաւապետաց կանայքն, միշտ ճամբորդութեան յատուկ հագուստներով·

Երբ զգացի թէ կը սիրէի զինքը, առաջին ու միակ գաղափարս եղաւ զնէ յամուսնութիւն խնդրել· Բարեկամուհին խօսեցաւ իրեն այս մասին և պատասխան ստացաւ թէ մտադիր չէր բնաւ վերստին ամուսնանալու·

Այն ատենէն ի վեր կը զգուշանայի այլ եւս զինքը կրկին տեսնելու և որովհետեւ սիրտս կարի վշտահար և միտքս ալ համակ սիրազբաղ ըլլալուն անկարելի էր ինձ ո՛և է բանով մը աշխատիլ՝ որոշեցի ճամբորդել· Մեկնման պատրաստութիւնները տեսնելու վրայ էի երբ առաւօտ մը, խառն ի խուռն կարասեօք եւ բաց արկղներով լի սենեկէս ներս մտաւ յանկարծ Տիկին Տըլօշ՝ որ ի տես այլայլած մնացի·

—Ինչո՞ւ կը մեկնիք, ըսաւ ինձ մեղմիկ · · · զիս սիրելնո՞ւդ համար, ե՛ս ալ կը սիրեմ զձեզ · · · միայն թէ (հոս ձայնն դողդոջեց մի քիչ) ա՛հ միայն թէ ամուսնացեալ եմ ես·—Եւ պատմեց ինձ իւր կեանքը·

Սիրոյ եւ լքման ամբողջ վէպ մը· Իւր ամուսինը զինեմոլ էր եւ կը ծեծէր զինքը, այնպէս որ երեք տարի կենակցելէ յետոյ բաժնուած էին· Իւր ընտանիքը, ընդ որ պարծանօք կը խօսէր, բարձր դիրք մ'ունէր Բարիզու մէջ, բայց իւր ամուսնութենէն ի վեր չէին ուզեր այլ եւս զինքն ընդունիլ· Հրէից մեծ-ռաբբիին քեռորդուհին էր նէ· Իւր քոյրը, բարձրաստիճան պաշտօնէի մ'այրին, երկրորդ անգամ ամուսնացած էր Սէն Ժէռմէնի անտառին պահակապետին հետ· Գալով իրեն, որ ընչազուրկ եղած էր ամուսնոյն պատճառաւ, բարեբաղդաբար ստացած կատարեալ և բարձր մի դաստիարակութեան շնորհիւ կարող կը լինէր իւր ապրուստը հոգալու· Շօսէ-տ'Անթէնի եւ Սէնթ-Օնօրէ արուարձանին հարուստ տանց մէջ դաշնակի դասեր կուտար որմէ առատապէս կը շահէր·

Պատմութիւնը սրտայոյզ էր, թէպէտ մի քիչ երկար եւ լի այն գեղեցիկ կրկնութեամբք, այն անվերջ ու յաջորդական անցքերով՝ որք չփոթ ու երկդիմի կընեն կանացի վէպերն· Քանի մը օրեր հարկ եղան իրեն որ ամբողջովին պատմէ· Էմբէռադրիս պողոտային մօտ, լաւին փողոցներու և գեղածիծաղ մարմանդաց միջեւ տնակ մը վարձած էի մեր երկուցանց համար· Եթէ ինձ մնար ամբողջ տարի մը պիտի անցունէի հոն միայն զինքը մտիկ ընելու եւ զինքը դիտելու համար, առանց երբէք գործի վրայ մտածելու· Նէ յիշեցուց ինձ վերջապէս և խնդրեց որ արուեստանոցս ալ երթամ· ես ալ չկրցի արգիլել զինքը իւր դասերը չարունակելէ·

Իւր ապրուստի մասին ցոյց տուած արժանապատուութիւնը, զոր յետին ծայր բարձր կը դասէր, կը հիացնէր զիս· կ'ըսքանչանայի այդ հպարտ հոգւոյն վրայ, նուաստութիւն զգալով նաեւ յիս՝ իւր այն բացորոշ ու անփոփոխ կամքին նկատմամբ՝ որով միմիայն իւր աշխատութեան պարտիլ կուզէր ամեն ինչ· Հետեւաբար ամբողջ օրն առանձին կ'ապրէինք և երեկոյները միայն կը միանայինք փոքրիկ տան մէջ·

Որպիսի՛ երջանկութեամբ տուն կը մտնէի, ա՛յնքան անհամբեր՝ երբ կ'ուշանար և ա՛յնքան զուարթ կը լինէի երբ զիս կանխած կ'սպասէր նէ ինձ· Իւր վերադարձին հագուագիտ ծաղկեփունջեր կը բերէր, յաճախ կըստիպէի զինքը ընդունիլ մէկ նուէրս, սակայն խնդալով կ'ըսէր ինձ թէ քան զիս հարուստ էր ինքը, եւ իրօղութիւնն այն է թէ՝ չատ սակ կը շահէր իւր դասերէն, վասն զի միշտ ծանրագին չքեղութեամբ կը հագուէր և այն սեւ շղարշն, որով կը ծածկէր իւր հրեշտակային մելամաղձ դէմքը, թաւշի և մետաքսեայ կերպասներու աղօտ փայլն ունէր ընդ որ հիացող աչքերս արտաքին պարզութեան մը ներքեւ և միակ գոյնի մը մէջ կանացի չքեղութեանց հազարաւոր ցոլմունքն ու փայփլումը կը նշմարէին·

Մանաւանդ թէ իւր արհեստը տաժանելի չէր բնաւ, ինչպէս ինքը կ'ըսէր· Բոլոր իւր աշակերտուհիներն, որք սեղանաւորաց և հարուստ վաճառականաց աղջկունքն էին, կը պաշտէին եւ կը մեծարէին զինքը, և չատ անգամներ ցոյց կուտար ինձ թանկագին ապարանջան մը և կամ մատանի մը զոր իւր խնամոց փոխարէն ընծայած էին իրեն· Աշխատութեան ժամերէն դուրս երբեք չէինք բաժնուեր ի միմեանց, միայն կիրակի օրերը Սէն-Ժէռմէն կ'երթար իւր քոյրը տեսնելու, պահակապետին կինն՝ որոյ հետ առենէ մը ի վեր հաշտուած էր·

Մինչեւ կայարան կ'ընկերակցէի իրեն, և նոյն իրիկուանն իսկ կը վերադառնար, որով յաճախ երկար օրերը միջին կայարաններէն մին ժամադիր կը լինէինք, զբօսնելու համար ջրոյ մը եզերքն կամ անտառաց խորերը·

Կը խօսէր ինձ իւր այցելութեանց վրայ, մանկանց առոյգ ու զուարթ դէմքը և ընտանեկան երջանիկ կեանքը կը բացատրէր· սա կը վշտացնէր զիս իւր նըկատմամբ որ զրկուած էր ընդ միշտ ճըշմարիտ ընտանիքէ մը, և կը կրկնապատկէի սէրս ու գգուանքս որպէսզի մոռցնեմ իրեն այն տարագիր ու անօք կեանքն՝ որ անշուշտ դառնապէս կը կեղեքէր իրեն, նման հոգի մը·

Ի՜նչ երջանիկ ժամանակ աշխատութեան և վստահութեան· Ոչինչ կը կասկածէի, բոլոր պատմածներն այնքան ճըշմարիտ և բնական կը թուէին ինձ· Մէկ բանի համար միայն կը յանդիմանէի զինքը· երբեմն իւր այցելած տանց և աշակերտուհեացն ընտանեաց վրայ խօսելու ժամանակ խել մը անկարեւոր մանրամասնութեանց մէջ կը մտնէր և գաղտնի եղելութիւններ ու դէպքեր կը յերիւրէր ու կը պատմէր, հակառակ ամեն տեսակ դիտողութեանցս· Ինքն ա՛յնքան խաղաղասէր երեւելով՝ իւր շուրջը միշտ վէպեր կ'ընդնշմարէր, և իւր կեանքն այսօրինակ անհիմն դէպքեր շարադրելով կ'անցնէր· Այս բնական ու մտացածին զրոյցք երջանկութիւնս կը վրդովէին· ես որ աշխարհային ամեն տեսակ ժխորներէ հեռի՝ անոր հետ փակուած ապրիլ կը փափաքէի, կը տեսնէի որ նէ խիստ կ'զբաղեցնէր իր միտքն անօգուտ և ունայն բաներով· Սակայն ներողամիտ կը գտնուէի այս պակասութեան դեռատի և թշուառ կնոջ մը՝ որ կեանքն մինչ ց'այն վայր տխուր վէպի մը կը նմանէր, առանց հաւանական վերջաբանի մը·

Անգամ մը միայն կասկած մը կամ լաւ ևս է ըսել նախազգացում մ'ունեցայ· Կիրակի իրիկուան մը տուն չ'վերադարձաւ· Յուսահատութեան մէջ էի, ի՞նչ ընել, Սէն Ժէռմէ՞ն երթալ· այսու զինքը կասկածանաց պիտի ենթարկէի· և սակայն սոսկալի մտածումներով անցուած գիշերէ մը յետոյ մինչ կը պատրաստուէի մեկնիլ,

---

[*] Բացառիկ պատճառաւ մը այս օրուան համար ընդհատեցինք մեր Թերթօնը որ վաղը պիտի շարունակուի·

ծին օճրագործութեան անչափահասներու պատասխանատուութիւնը չի մեղմացներ, եթէ Լիվըրբուլի երդուեալք յանցաւոր վճռեն, երկու տղայք ի կախաղան պիտի դատապարտուին։

Ի ՊՈՍՆԱ-ՀԵՐՍԷՔ

Դանուբէ ի վար բանող շոգենաւուց մեկնման օրը, Պելկրատի փողոցները լի էին պոսնացի մահմետականներով, որք Պոսնա-Հերսէքէ կը մեկնին, մահմետական բնավայր մը խնդրելով իրենց կրօնակցաց մէջ։

ԻՏԱԼԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Հռոմէ կը հաստատուի թէ Փարիզի իտալեան գործակատար Պ. Ռեսման Պառոն Պլանի տեղ Կ. Պոլսոյ դեսպան կարգուած է։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԱ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ

Մոսքուայէ կը հեռագրուի թէ կայսերական գերդաստանն հոն ժամանեց, և Ալեքսանդրա իշխանուհւոյն դագաղին վրայ աղօթեց։ Հանգուցելոյն մարմինը կայսերական գերդաստանին ընկերակցութեամբ Փեթերսպուրկ փոխադրեցաւ, ուր Ս. Պետրոսի և Ս. Պօղոսի եկեղեցւոյն մէջ կը թաղուի։

ԵՐԿՈՒ ՃԱՌԵՐ

Վիեննայի լրագիրք համակրութեամբ կը յիշեն Քափրիվի զօրավարին յՕսնապրիւք և Պ. Ռիպոյի ի Պաքօմ արտասանած ճառերն, «որք նշանաւոր կերպիւ ամոքեցին արդի կացութիւնը»։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐՔ

Իտալիոյ նախարարապետ և արտաքին գործոց նախարար Ռուտինի մարքիզ Մոնցա գնաց, Ռումանիոյ թագաւորին Իտալիոյ թագաւորին հետ տեսակցութեան ներկայ գտնուելու, որ երէկ տեղի պիտի ունենար։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Պերլինի լրագիրք կ'ըսեն թէ ռուսական փոխառութեան պիտի մասնակցին գերմանական դրամատուներ, բայց Պերլինի մէջ ստորագրութիւն չպիտի բացուի։

ՃԱՓՈՆԻ ԳԱՀԱԺԱՌԱՆԳԸ

Ճափոնի գահաժառանգ Եօշիհիթօ Հարունօմիյա իշխանն, որ 12 տարեկան է այժմ, շատ աշխատասէր ուսանող մ'է։ Ի Թօքիօ ճափոնական ազնուականութեան որդւոց կրթու[illegible] իշխանութեանց կատարած տարեկան քննութեան մէջ, սա գրաւոր վկայութիւնը տրուեցաւ արքայազուն աշակերտին. «Ն. Բարձրութիւն գահաժառանգն Ճափոնի անցեալ տարւոյն մէջ, որ իւր նախակրթութեան չորրորդ տարին էր, օր մը չէ բացակայած դպրոցէն, և խղճի մտօք աշխատած է, որոյ վասն այս պատուաբեր վկայութիւն տրուեցաւ իրեն»։

ՊՈՒԼԱՆԺԷ ԻՆՔՆԱՍՊԱՆ

Այս առաւօտ Պրուքսէլէ եկած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Զօրավար Պուլանժէ, որ ժամանակէ մ'ի վեր իւր բնակութիւնն հաստատած էր ի Պրուքսէլ, երէկ չորեքշաբթի ինքնասպան եղեր է Պելճիոյ մայրաքաղաքին մէջ։

Իւր բոլոր յոյսերուն ցնդիլն և իւր բարեկամաց և բարեկամուհեաց հետզհետէ իրմէ հեռանալը տեսնելէն ետեւ, Պուլանժէ արդարեւ յուսահատական վիճակի մը մէջ ինկած էր բարոյապէս, — և գուցէ նաև նիւթապէս, զի հասոյթի սովորական և արտասովոր ամեն աղբիւրք ցամքած էին բաւական ժամանակէ ի վեր։

Այնու հանդերձ, չէր կարծուէր որ Պուլանժէ երբեք իւր ձեռամբ վերջ տար իւր կենաց. Պուլանժէ իւր անձը վտանգի ենթարկելէն զգուշացած էր միշտ. ապա թէ ոչ, եթէ վտանգն աչքն առնող անվեհեր արկածախնդիր մը լինէր, իւր կուսակիցք և հակառակորդք անգամ կը խոստովանին թէ վերջին անգամ Փարիզէ ստուար մեծամասնութեամբ երեսփոխան ընտրուելէն ետքը կրնար յանդգնութիւն մը յաջողցնել, և մինչեւ իսկ կրնար հանրային կարծիքն իւր կողմ շահիլ եթէ՝ Պ. Ֆլոքէի հնարքներուն տեղի տալով՝ չփախչէր Փարիզէ, և Գերագոյն Ատենին ներկայանալով ինքզինք պաշտպանէր։

Այս պատեհութիւնները ձեռքէ հանելէն ետքը, Պուլանժէ Ֆրանսայի մէջ նոր վարչութիւն մը հաստատելու հաւանականութիւնն աւելի եւս կորոյս, երբ ճարտար ղեկավարութեամբ հանրապետական արդի վարչութիւնը շահեցաւ խորհրդարանական վերջին ընդհանուր ընտրութիւններն։ Այնուհետեւ Պուլանժէ զօրավարին բա՛ն մը միայն կը մնար. — պատեհ առթի սպասել. Բայց այն պատեհ առիթն ալ քանի կ'երթար կը հեռանար, զի Ֆրանսայի հանրապետական կառավարութեան վարկն և ազդեցութիւնն օր ըստ օրէ կ'աւելնան և կը զօրանան երկրին մէջ և երկրէն դուրս, այնպէս որ տարէ մ'ի վեր Հանրապետութիւնն անհամեմատ ուժովցած է բարոյապէս և նիւթապէս։ Պուլանժէ կրնար սպասել պատերազմի մը, եթէ ոչ իբրեւ քաղաքական մարդ գէթ իբրեւ զինուորական մարդ իւր արժէքը ցոյց տալու և ժողովուրդն իւր կողմ շահելու համար, բայց կ'երեւի թէ այնքան երկայնամիտ չէր, և իբրեւ հասարակ մարդ իւր ապրուստին համար աշխատելով ապրելու գաղափարն իրեն անհանդուրժելի կ'երեւէր։ Ուստի, իբրեւ միակ մեծագործութիւն ուրիշ բան չէ գտեր բայց եթէ ինքնասպանութեամբ վերջ տալ իւր կենաց, ցոյց տալով բարեկամաց և հակառակորդաց թէ կարծուածին չափ թուլամիտ մէկը չէր։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենադպրութեամբ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի։

Ժողովն զբաղեցաւ գաւառական և յարաբերական խնդիրներով։ Տեսուչ Խորհրդոց ընտրութեան ձեռնարկելով՝ Ուսումնական և Տնտեսական խորհուրդները կազմեց հետեւեալ կերպիւ։

Ուսումնական Խորհուրդ

1. Աթանագինէ էֆ. Արապեան
2. Դանիէլ » Ֆնտգլեան
3. Գասպար » Նէմչէ
4. Գրիգոր » Զաքարեան
5. Մկրտիչ » Մէզպուրեան
6. Միհրան » Ասքանազ
7. Պօղոս » Քէրէստէճեան

Տնտեսական Խորհուրդ

1. Արմենակ էֆ. Մանուկեան
2. Աւետիս » Թընկըրեան
3. Դանիէլ » Համբարձումեան
4. Գէորգ » Շնորհքեան
5. Եղիազար » Մելիքեան
6. Մկրտիչ » Ալչըճեան
7. Յովակիմ » Յովակիմեան

Ժողովն վերընտրեց Կտակաց Հոգաբարձութիւնն և միւս խորհրդոց ընտրութիւնը յետաձգեց իւր յառաջիկայ նստին։

Երուսաղէմէն առնուած տեղեկութեանց համաձայն, այս տարի ուխտաւորաց թիւն հինգ-վեց հազարի հասեր է. Հինգշաբթիէն մինչեւ կիրակի կէս օրին տեղացած յորդահոս անձրեւին պատճառաւ՝ ուխտաւորաց մեծագոյն մասը ստիպուեր են Հայտար-Փաշայէն կամ Նիկոմիդիայէն ետ դառնալ, որով՝ հակառակ պարագային մէջ՝ Արմաշ գնացող այդ հինգ-վեց հազար ուխտաւորաց թիւը կրկնապատիկ պիտի ըլլար։ Հասոյթը վեց հարիւր ոսկւոյ մօտ կը հաշուի։

Դպրեվանուց Խնամակալութեան անդամներէն Ազն. Գաբրիէլ էֆէնտի Գաբրիէլեան որ Արմաշ գնացած էր Ս. Խաչի տօնին առթիւ, երէկ իրիկուն մայրաքաղաք դարձաւ։

Օգոստոսի 9-ին առաւօտեան 7 ժամին վարդախտից (տիֆ) կնքեց իւր մահկանացուն 6 օր անկողնում պառկելուց յետոյ Ս. Էջմիածնի ճեմարանի Զ-րդ դասարանի ընթացաւարտ աշակերտներից մէկը—Շուշեցի Տիգրան Ժամհարեանը։ Հանգուցեալը Շուշու թեմական դպրանոցի դասընթացն աւարտելով, անցեալ 1890-91 թ. ուսումնական տարւայ ընթացքում մտել էր ճեմարանի Զ-րդ դասարան իր ուսման ընթացքը շարունակելու՝ Մեծ. Ժամհարեան եղբարց հաշուով. սակայն անգութ մահը թոյլ չը տուեց խեղճին իր նպատակին հասնելու և իր ծերունի ծնողաց թև ու թիկունք լինելու, 21 տարեկան հասակում վերջ տալով նորա կեանքին։ Հանգուցեալի դիակը 1 օր Ս. Գայանէի տաճարում մնալով, Օգոստոսի 10-ին Ս. պատարագից յետոյ հանդիսաւոր կերպով ամփոփուեցաւ Միաբանութեան գերեզմանատանը։ Եկեղեցում վաղամեռիկի դագաղի վրայ մի ազդու և սրտաճմլիկ դամբանական խօսեց Գեր. Սուքիաս եպիսկոպոս Պարզեանցը և հանգուցեալի աշակերտական բարեմասնութիւնները միառմի թուելով, Աստուծոյ մխիթարութեան հոգին հայցեց վաղամեռիկի ծնողների համար, որոնց միակ արու զաւակն էր հանգուցեալը։ Իսկ գերեզմանի վրայ հանգուցեալի դասընկերներից մէկն արտասանեց նոյնպէս մի սպալի դամբանական և այդպիսով սեւ հողը իր ծոցն առաւ թշուառ երիտասարդի մարմինը։

Տէրը լուսաւորէ նորա հոգին եւ մխիթարէ նորա ողբացեալ ծնողներին ու ազգականներին։ (Արարատ)

ՋԷՄԻՐԷ

Զուհաճեան Տիգրան էֆէնտի իւր նոր մէկ նամակաւ կը ծանուցանէ թէ ի Վիէննա սկսած բանակցութիւններն յաջող ելք չեն ունեցեր, ոչ թէ ի մասին երաժշտութեան՝ որ հաւնուեր է, այլ ի մասին վէպին, որոյ ֆէերի հատուածները ուզեր են կրճատել, չենք գիտեր ի՛նչ պատճառաւ։ Տիգրան էֆէնտին զիջում չէ ըրած և բանակցութիւնները խզելով՝ Բարիզ գացեր է։

Ս. Փրկչի Ազգ. Հիւանդանոցի Որբանոցի համար կարող ընդհանուր դաստիարակի մը պէտք կայ։
Սոյն պաշտօնին յանձնառուք կրնան դիմել ի Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր-Խան, միջնայարկ Թիւ 48, 49, 50, Հոգաբարձութեան գրասենեակը։ 1—3

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ
1892
ՆԱՀԱՆՋ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. Փրկչի Ազգային Հիւանդանոցի
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
Գին 40 փարա
Կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան գրասենեակը, ի Կ. Պոլիս Մեծ-Նոր-Խան, միջնայարկ Թիւ 48, 49, 50։
Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքը չը կրող օրինակները վաւերական չեն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Հանեաի հիւանդանոցին երկրորդ բժիշկ հազարապետ Մուսթաֆա Քեամիլ էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կայս. թիկնապահ Սէյտ Ահմէտ պէյի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Անատօլուի նորընտիր Գազասքէր Մէհմէտ Թէվֆիգ էֆէնտի և Կրէտէի դատական նորընտիր քննիչ Խալիտ պէյ երէկ կայս. պալատ երթալով, շնորհակալութիւն մատուցին և արժանացան կայս. մեծարանաց։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երէկի նստին մէջ զբաղեցաւ Ներքին գործոց ինչպէս նաև հանրօգուտ շինութեանց վերաբերեալ կարեւոր խնդիրներով եւ իւր խորհրդակցութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

Նախարարաց Խորհուրդէն յետոյ, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին, Ներքին ու Կրթական գործոց Վսեմ. նախարարք պահ մը խորհրդակցեցան։

— Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյ երէկ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԽԱԼԻՏ ՊԷՅ

Պոլսոյ վերաքննիչ ատենին ընդհանուր դատախազ Խալիտ պէյ, որուն պաշտօն յանձնուած է քննել և բարեկարգել Կրէտէի դատարաններն, ցոր չափ վարէ այդ առժամեայ պաշտօնն, իւր ամսաթոշակին՝ 5000 ղրուշին կըրկինը՝ 10,000 ղրուշ պիտի ստանայ։ Խալիտ պէյ մէկ քանի օրէն Կրէտէ պիտի ուղեւորի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թուրքերէն Վէգայիէն քաղուած)

Ներքին գործոց Նախարարութեան կողմէ, ուր որ անկ է, հետեւեալ որոշումը հաղորդուած է.

«Պէրութի կուսակալութենէն հարցուած էր թէ Վագֆ կալուածոց տուրքին վրայ կրթական տրոց բաժինն եւս պէ՞տք է բարդել թէ ոչ։ Արդ, մինչ երկու Իճարէով եղած վագֆներու կալուածներէն հազարին ութ տուրք կառնուի, իսկ մէկ Իճարէով եղածներէն հազարին չորս, որ ըսել է թէ վագֆ կալուածները կրթական տրոց բաժնէն զերծ պէտք է լինին, և ըստ այսմ վագֆ կալուածները կըրթական տրոց բաժնէն զերծ կացուցանելու համար Էվգաֆի Նախարարութեան կողմէ եղած զեկուցման և Պետական Խորհրդոյ խորհրդակցութեան համեմատ, Նախարարաց Խորհրդոյ մէջ որոշուած է»։

— Պետական Խորհրդոյ և Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, գործադրութեան պիտի դրուի այն հրահանգն որ պատրաստուած է՝ երկաթուղիով փոխադրելի վաճառականաց եւ ուղեւորաց յատուկ գոյքերուն համար մաքսատանց մէջ կատարելի գործողութեանց նկատմամբ։

— Մշոյ Խոնտէրիս գիւղախումբին միւտիր անուանուած է Հասան Թահսին էֆէնտի, նախկին միւտիր Գարաթէբէ գիւղախումբին։

ՀԱՆՔԱՑ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄ

Հանքեր բանեցնող Զմիւռնիաբնակ Պ. Բաթէրըընի և Ալթուն Տիւբրի ընկերութեան միջեւ ծագած վէճին վերաբերեալ թուղթերը նախարարաց խորհրդոյն մէջ քննուելէ յետոյ՝ ինչ ինչ ծանօթութեանց պէտքը զգացուելով, Եպարքոսական թէզքէրէյով յղուեր են Ելմտական Նախարարութեան։

ՎՍԵՄ. ՐԸՏՎԱՆ ՓԱՇԱ

Քաղաքապետ Վսեմ. Րըտվան փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած ըլլալով, երէկ իւր պաշտօնատեղին գնաց։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, սեպտեմբեր 17ին Հալէպի մէջ հնտախտի ո՛չ դէպք պատահած է և ոչ ալ մահ։

«ՆԻ՛ՄԷԹԸ ԽՈՒՏԱ» ԵՒ «ՍԱԱՏԷԹ»

Նի՛մէթը Խիւտա շոգենաւն, յորում զինուորք կը գտնուէին, անցեալ ուրբաթ օր Սէլանիկ ժամաներ է, ուրկից 600,000 օխա ալիւր և 100,000 օխա գարի առնլով Կարմիր ծով ուղեւորեր է։

Սաատէթ շոգենաւն, որ Ե. զօրաբանակին պակասները լրացնելու համար հազար եօթը հարիւր զինուորներ առնելով մայրաքաղաքէս մեկնած էր դէպ ի Հոտէյտա, Պէրութ հասնելուն՝ նահանգին կուսակալ Ազիզ փաշա շոգենաւ գնացեր և զինուորաց հանդստութեանը համար ձեռք առնուած միջոցներն աչքէ անցունելով սիրալիր խօսքեր ուղղեր է զինուորաց, մաղթելով որ յաջողութեամբ վերադառնան։ Ազիզ փաշա ցամաք ելնելուն մաւոնա մը լեցուն ձմերուկ ղըրկեր է Սաատէթ շոգենաւը, զինուորաց բաշխուելու համար։

ՊԱՐՍԻԿ ՀՊԱՏԱԿՔ

Պարսկական դեսպան Խատուլլահ խան դիմում ըրեր էր Բ. Դրան քով աղաչելով որ Պարսիկ հպատակները ազատ մնան Թէտբիրի տուրքէն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴ

Առողջապահական Վարչութեան

Մէտինէի մէջ վերստին հնտախտի քանի մը դէպք պատահած ըլլալով, առողջապահական բարձրագոյն խորհուրդը տասնօրեայ կանոնական քարանթինայի ենթարկած է Եանպուի նաւահանգստէն եկող նաւերը։

Ընդհ. Տնօրէն
ՏՈՔԹ. ՔՕԶՕՆԻ

ԴԱՏԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ

Դատական Նախարարութիւնը հրատարակած է վիճակագիր մը, որ ցոյց կու տայ 1299 տարւոյն մէջ դատարանաց մէջ տեսնուած Հուգուգի և առեւտրական դատերու տեսակն ու քանակութիւնը։ Ըստ այդ վիճակագրի, 1299 տարւոյն մէջ Հուգուգի նախնական դատարանաց յանձնուած են 80,488 դատեր, որոց 21,678ը նախորդ տարիէն փոխանցուեր են, 1297էն մինչեւ 1299 տարին դատարանք միջին հաշուով 840,128 դատեր տեսած են, որոց 26,763ը կարգադրուած և մնացեալ դատերու մէկ մասն յաջորդ տարւոյն անցած և մէկ մասն ալ օրինական պայմանաժամն անցած ըլլալով, ջնջուած են։ Նոյն տարւոյն մէջ Հուգուգի վերաքննիչ ատեանք 1242 դատերով զբաղած են.

Առեւտրական նախնական դատարանք 17,518 դատերով զբաղած են, որոց միջին թիւն է 13,945։ Ասոնց 7900 կարգադրուած և 4932ը ջնջուած և 4686ն ալ յաջորդ տարուան փոխանցուած են։ Առեւտրական վերաքննիչ ատեանք ալ 261 դատեր տեսած են։

Հուգուգի նախնական դատարանք 1299 տարւոյն մէջ՝ բաղդատմամբ 1297 տարւոյն՝ 8374, և բաղդատմամբ 1298 տարւոյն՝ 7193 դատեր պակաս տեսած են, որով Հուգուգի դատերուն մէջ ուշագրաւ նուազութիւն մը յառաջ եկած է։ Առեւտրական դատարանաց մէջ ո՛չ յաւելում կայ և ո՛չ ալ նուազում։

1299ին Վճռաբեկ ատենի Հուգուգի ճիւղին յանձնուած են 996 դատեր, որոց վրայ աւելնալով 1298 տարիէն մնացած 848 դատեր, այդ թիւ հասած է 1844ի։ Նոյն դատարանը 99 տարւոյն ունէր 1203 դատեր, 98ին՝ 1478 և 99ին՝ 1842, որով այդ դատարանին յանձնուած դատերու թիւը տարուէ տարի աւելցած է։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Սէլանիկէն կը գրեն թէ առեւտրական գործառնութիւնք խիստ գոհացուցիչ վիճակի մէջ են։ Սէլանիկի առեւտուրի հոգին արմտեաց գործառնութիւնք են և ամեն օր շոգենաւներով ամեն տեսակ արմտիք կը ղըրկուին յԵւրոպա, որով առեւտրական ամեն տեսակ գործառնութեանց մէջ ոգեւորութիւն մը կը տիրէ։

Այս օրերս արմտեաց գնոյն կրած անկումը Սէլանիկի համար ազդեցութիւն մը ունեցած չէ, որովհետեւ ժողովրդեան մեծ մասն, որ անցեալ տարուան երաշտութենէն բաւական նեղութիւն քաշած էր, իւր ձեռքը գըտնուած արմտիքներն արդէն ծախած է առաջին առթիւ։

ԿՐԷՏԷԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ

Տպագրական Տեսչութեան կողմէ հետեւեալ պաշտօնական ազդն հաղորդուած է մեզ ի հրատարակութիւն.

Գանտիայի տեղացի ու օտարահպատակ վաճառականք աղերսագրով մը խնդրած էին ընդարձակել Գանտիայի, Րէթիմոյի և Հանեայի նաւահանգիստներն, յայտնելով որ այդ ձեռնարկութիւն մեծամեծ օգուտներ պիտի ունենայ առեւտրական տեսակէտով։ Այդ նաւահանգիստներու շինութիւնն հարկ եղած պայմաններով ընկերութեան մը յանձնելն աւելի բանաւոր դատուած է։ Այս առթիւ տրուելիք մենաշնորհն, որ պիտի հիմնուի Պէրութի և այլ նաւահանգիստներու համար ընդունուած պայմաններուն և սակագներուն վրայ, Բ. Դռնէն պիտի խնդրուի։ Հետեւաբար փափաքողք կրնան դիմել նոյն կուսակալութեան։

ՊԱՃԱՐԱԽՏ

Միխալըճի կողմն երեւան եկած պաճարախտը տակաւ կը սաստկանայ և այս առթիւ առողջապահական ազդու միջոցներ ձեռք առնուած են։ Ցարդ այդ հիւանդութեան զոհ գնացող անասնոց թիւն երկու հարիւրի հասած է։

«ԺԸ» ԴԱՐՈՒ ՄՆԱՑՈՐԴՔ

Վերջին ժամանակներս յաճախ առիթ կ'ունենանք մէկ դարէ աւելի ապրող ծերունիներու մահը ծանուցանելու։ Այս տեսակ լուրեր ընդհանրապէս գաւառներէն կու գան։ Չենք գիտեր թէ չափազանցուած չէ՞ր արդեօք Մանասդըրի մէջ հարիւր [illegible] տարեկան մարդու մը մահը, զոր հաղորդած էին թուրք լրագիրք, բայց սա ստոյգ է թէ այս գիշեր, ժամ 6ին, Պօյաճըգիւղի մէջ մեռաւ հարիւր [illegible] տարեկան հայ ձկնորս մը՝ Սարգիս Ջիվիճեան անուն։ Հանգուցեալ ծերունին՝ իր մտաւոր ու մարմնաւոր կարողութիւնները պահելէ զատ, տակաւին հաճոյք կ'զգար արբենալով, և դեռ երէկ իրիկուն գինետան մը անկիւնը պարպած էր իր օղիի վերջին գաւաթը։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Եւրոպական միջին ժամ երկաթուղեաց համար

Արեւելեան երկաթուղեաց տնօրէնութեան կողմէ Ազդ մը ստացած ենք որ կը ծանուցանէ թէ այս օրէ սկսեալ (1 հոկտ. Ը. Ե.) կեդրոնական Եւրոպիոյ բոլոր երկաթուղեաց վարչութիւնք ինչպէս նաեւ սերպիական, պուլկարական եւ արեւելեան երկաթուղիք պիտի ընդունին եւրոպական միջին ժամ։ Հետեւաբար լաւ կ'ընեն ուղեւորք իրենց ժամացոյցները լարելով Սիրքէճիի կայարանի մեծ ժամացոյցին վրայ, որպէս զի յապաղում չունենան։

ԼԷՄՆՈՍԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ

Լէմնոսի նաւահանգստի վերատեսչութեան կողմէ պատրաստուած վիճակացոյցի մը համաձայն, անցեալ մարտ, ապրիլ, մայիս և յունիս ամիսներուն մէջ այդ նաւահանգիստը մտած են 95՝ օսմանեան նաւեր, 30՝ անգլիական եւ 20՝ հելլենական ընդհանուր գումար 145, որոց ընդամէնը 16,512 տակառաչափ տարողութեամբ։

Պիւյիւք Չէքմէճէի գայմագամին առաջարկութեամբ Մաքրիգիւղի ոստիկանզինուորաց թուոյն վրայ քսան ոստիկանզինուորք եւս աւելցած են, այդ կողմերու կարգապահութիւնն աւելի եւս ապահովցնելու համար։

— Պէյլիւք Չէքմէճէի ոստիկանք յաջողած են ձերբակալել Ռումէլիցի գաղթական Ալթը Բարմաք Ահմէտ անուն աւազակն իւր հինգ ընկերներով։

— Մաքրիգիւղի դատարանն երէկ զբաղեցաւ՝ արտի մը խնդոյն առթիւ Վսեմ. Աբրահամ փաշայի և Ազարեան Յովսէփ էֆէնտիի միջեւ եղած դատովն։ Երկու կողմէ փաստաբաններ կարգուած էին։

— Անցեալ չաբաթ գիշեր ի Սէլանիկ Իչթիրա անուն տեղն մէկ քանի չարագործներ վաճառատան մը դրամարկղը կոտրտելով երեք հարիւր ոսկի գողցեր են։

— Վեհ. Սուլթանի լուսանկարչապետ Ապտուլլահ եղբարք Մէճիտիյէ զրահաւորին ներքին և արտաքին մասերուն լուսանկարները պատրաստած են։

— Ի Բերա, հանրային պարտուց վարչական ժողովոյ նախագահին տանը խոհարարն՝ Բէթրօ՝ Էֆթիմիա անուն կնոջ մը վրայ յարձակած ըլլալով, կինը հացի դանակով ծանրապէս վիրաւորեր է Բէթրօն։ Կինը ձերբակալուեր և վիրաւորեալն ալ հիւանդանոց փոխադրուեր է։

— Ի Պէշիքթաշ, արքունի կալուածոց շէնքերէ միոյն վրայ աշխատող գործաւոր մը՝ կեսարացի Ալի, շէնքէն վար իյնալով վիրաւորեցաւ։

— Թոփգարուի կողմը գտնուած Եէնի Պաղչէ անուն ընդարձակ մարգագետինէն մաս մը՝ 11,881 կանգուն, մաս առ մաս պիտի վաճառուի շէնքեր կառուցանելու համար։ Գետնին ամբողջ տարածութիւն է 110,697 կանգուն։ Կրթական նախարա-

---

անց եկաւ վերջապէս՝ բոլորովին տժգոյն ու վրդովեալ։ Քոյրն հիւանդ էր. և նէ ստիպուած էր մնալ և խնամել զինքը։ Հաւատացի իւր խօսքին, առանց կասկածելու այն անվերջ բառերէն զորս կը գեղուր բերնէն ամենափոքր մի հարցմանս դէմ. ջանալով միշտ սուզել առաջին կարծիքս խել մ'անօգուտ մանրամասնութեամբք, ինչպէս, հասնելու ժամ, խիստ անքաղաքավար պաշտօնեայ մը, կառախմբին յապաղումն եայլն, եայլն. միեւնոյն շաբթու մէջ երկու կամ երեք անգամ ևս գնաց Սէն-Ժէռմէն անցընել գիշերն, յետոյ երբ քոյրն առողջացաւ, վերսկսաւ իւր կանոնաւոր և խաղաղ կեանքը։

Դժբաղդաբար ժամանակէ մը վերջ ինքն հիւանդացաւ, օր մը դասէն վերադարձաւ դողդոջուն, թրջուած և տենդոտ վիճակի մէջ։ Կուրծքի ժանտ բորբոքում մ'ունեցաւ որոյ համար քիչ օրէն բժիշկն յայտնեց թէ անդարմանելի էր։ Անբացատրելի ու անհուն վիշտ մ'զգացի և այլեւս ուրիշ բանի վրայ չ'էի մտածեր բայց եթէ քաղցրագոյն գործել իւր վերջին ժամերն։ Այն ընտանիքն՝ զոր ա՛յնքան կը սիրէր և որով կը պարծէր՝ պիտի համախմբէի իր մահուան անկողնոյն քով։ Առանց իրեն բան մ'ըսելու նախ իւր քրոջ նամակ մը գրեցի ի Սէն-Ժէռմէն և յետոյ իւր մօրեղբօր Մեծ-Ռաբբիին տունը վազեցի չտապաւ և չ'եմ գիտեր այլ ևս թէ ո՞ր անպատեհ ժամուն հասայ հոն. մեծ արկածք մարդուս կեանքն ու միտքը վեր ի վայր կը յուզեն ... կարծեմ թէ Ռաբբին ճաշելու վրայ էր. շփոթած քովս եկաւ և նախասենեակին հրաւիրեց զիս։

— Պարո՛ն, ըսի իրեն, այնպիսի վայրկեաններ կան յորս ամեն ատելութիւնք պէտք է վերջանան ...

Իւր պատկառելի դէմքը ևս աւելի զարմանք կը յայտնէր։ Աւելցուցի.

— Ձեր քեռդուստրն մեռնելու վրայ է։

— Քեռդո՛ւստրս ... բայց ես քեռդուստր չ'ունիմ, կը սխալիք։

— Ո՛հ, կ'աղաչեմ, պարո՛ն, մոռցէ՛ք այլ ևս ընտանեկան յիմար վէճերն ու քէնը ... Տիկին Տըլօշի վրայ կը խօսիմ, նա ասպետին կինն ...

— Տիկին Տըլօշ անունով կին չ'եմ ճանչնար։ Սխալ ես, զաւա՛կս, վստահ եղի՛ր։

Եւ մեղմիւ դէպ ի դուռը կը հրէր զիս, անշուշտ կարծելով թէ ծաղրածու մը և կամ յիմար մ'եմ։ Արդարեւ խիստ տարօրինակ կերպարանք մ'ունենալու էի. լսածս ա՛յնքան անակնկալ և ա՛յնքան սոսկալի էր. ուրեմն խաբած էր զիս նէ և ինչո՞ւ ...։ Ցանկարծ գաղափար մ'եւս յղացայ։ Անմիջապէս կառք մը վարձելով յաճախ խօսած աշակերտուհիներէն միոյն տունը գացի, որոյ համար կըսէր թէ խիստ ծանօթ սեղանաւորի մը դուստրն է։

Կը հարցնեմ սպասաւորին. «Տիկին Տըլօ՞շ»։

— Հոս այնպէս մէկը չ'կայ։

— Ա՛յո, գիտեմ ... հարցուցածս տիկին մ'է որ ձեր օրիորդաց դաշնակի դաս կ'ուտայ։

— Այս տունը օրիորդներ չ'կան և ո՛չ ալ դաշնակ ... չ'եմ հասկնար թէ ի՛նչ ըսել կ'ուզէք»։

Եւ բարկութեամբ դուռը երեսիս գոցեց։

Ա՛լ ուրիշ բան չ'փնտռեցի, վստահ էի թէ ամենուրեք միեւնոյն պատասխաններն ու նոյն տժգոհութեան ցոյցերը պիտի ընդունէի։ Տնակս վերադարձիս Սէն Ժէռմէնէն եկած կնքեալ նամակ մը յանձնեցին ինձ. Բացի զայն, կանխաւ գուշակելով իւր պարունակութիւնն ... Պահակապետն եւս չ'էր ճանչնար Տիկին Տըլօշը, արդէն ո՛չ կին ունէր և ո՛չ զաւակ։

Վերջին հարուածն էր այս։ Այսպէս ուրեմն ամբողջ հինգ տարիներու շրջանին մէջ իւր մէն մի խօսքը ստախօսութիւն մ'էր ...։ Նախանձու հազարումէկ գաղափարներ գրաւեցին զիս, եւ յիմարի մը պէս, առանց ընելիքս գիտնալու, մտայ այն սենեկին մէջ՝ ուր նէ մահամերձ կը պառկէր։ Վշտաց ու հոգեվարի այս անկողնոյն վրայ թափեցի բոլոր այն հարցումներն՝ որք զիս կը չարչարէին։ «Ի՞նչ ընել կերթայիք ի Սէն Ժէռմէն կիւրակէ օրերն ... որո՞ւ տունը ժամանակ կ'անցընէիք ... այն գիշերն ո՞ւր պառկեցաք ... Օ՛ն, պատասխանեցէ՛ք ինձ։» Եւ վրան կը ծռէի, տակաւին հպարտ ու գեղեցիկ աչացը մէջ որոնելով այն պատասխանիքն՝ որք զիս անհանդուրժելի կացութեան մը մէջ կը թողուին. բայց նէ համր ու անզգայ մնաց։

Կատաղութենէս դողդղալով շարունակեցի. «Դուք դասեր չէիք տար երբէք, ես ամեն տեղ հարցուցի, ո՛չ ոք կը ճանչէր զձեզ. ուրեմն ուսկի՞ց կը ստանայիք այն դրամներն, կերպասներն ու գոհարեղէնները ...։»

Սառնեցուցիչ ախրութեամբ լի հայեացք մ'ուղղեց ինձ եւ այս եղաւ ամենն։ Արդարեւ խնայելու էի իրեն եւ թողլու էի որ հանգիստ մեռնի. բայց չափազանց սիրած էի զնէ. Նախանձս կը յաղթէր գթոյս, ըստ որում աւելցուցի. «Դուք խաբեցիք զիս հինգ տարիներ, ամեն օր եւ ամեն ժամ սուտեր պատմեցիք ինձ, ամբողջ կեանքս գիտէիք դուք և ես ոչինչ ստոյգ գիտէի քեզ նկատմամբ, ո՛չինչ, և ո՛չ իսկ քո անունդ, վասն զի այդ կրած անունդ ալ քուկդ չէ հարկաւ ... ո՛հ, ստախօ՛ս, ստախօ՛ս կին, և խորհիլ թէ պիտի մեռնիս և չգիտնամ ի՛նչ անունաւ կոչել զինքը ... ըսէ՛, ո՞վ ես դուն, ո՞ւսկից կու գաս, ի՞նչ եկար ընել իմ կենաց մէջ, ինձ հետ ... բայց խօսէ՛ ինձ, բան մ'ըսէ՛»։

Զո՛ւր ջանք։ Փոխանակ ինձ պատասխան տալու, դժուարաւ իր գլուխը դէպ ի պատը կը դարձնէր, որպէս թէ վախնար որ մի՛ գուցէ իւր յետին նայուածքն մատնէր ինձ իւր գաղտնիքը ...։ Ահա այսպէս փչեց իւր շունչն, թշուառը։ Մեռաւ խուսափելով ինձմէ իւր դէմքը՝ ստախօ՛ս մինչ վերջին վայրկեանն։

Թարգմ. ԱԼՖՕՆՍ ՏՕՏԷ
Տ. Ս. ՇԱԼՃԵԱՆ

րութեան կողմէ ղրկուած պաշտօնեայք, ըստ օրինի, 400 կանգուն տեղ մը զատած են վարժարանի կառուցման համար։

—Սառաքէն կը պատմէ թէ երէկ, Ջըրհանկիր զօրաց վաշտէն Անձէտ անուն զինուոր մը իւր մէկ քանի ընկերներով ի Գատըգէօյ արքունի կալուածներէն այգի մը մտեր են խաղող քաղելու համար և այգւոյն պահապանը՝ Խալիլ Ռէֆվըվէր պարպեր է զանոնք դուրս հանելու նպատակաւ, սակայն գնտակը Անձէտի փորին վարի մասը մխուելով սպաններ է զնա։

—Սիրքէճիի առջև կեցող Մախսուսէի Բօբէճ շոգենաւին ամբարանոցին պաշտօնեայ Ալի աղա, երէկ գիշեր նոյն շոգենաւին ամբարանոցին մէջ իյնալով մեռաւ։

—Կէյպէլի և Աստաբազարի միջև բնակող Չէրքէս և Վրացի գաղթականք խընդրած են որ այդ երկու տեղերու մէջ գըտնուած Պալապան անուն տեղը երկաթուղւոյ կայարան մը հաստատուի։

—Մէքքէէն առ Սուլթան ուղղեալ նամակ մը կըսէ թէ Եանպուլ մէջ ջուրի այն ասորիճան նուազութիւն կը տիրէ եղեր որ ուխտաւորք մէկ օսման մինչեւ յիսուն ղրուշի ջուր գներ են, սակայն Ծիտտէէն երեք անգամ շոգենաւով ջուր բերուելով բաւական մեղմուեր է ջուրի նուազութենէն ուխտաւորաց կրած տառապանքը։

—Ակիւտարի պատժական ատեանն երեք ամսուան բանտարկութեան դատապարտած է Կրթական նախարարութեան դիւանապետ Ղալիպ պէյն, որ գիշեր ատեն ի Գէզլը Թօփրագ արքունի ախոռներու ընդերինեաց ամբարանոցին տնօրէն Մազհար պէյի քէօշքը մտնելով րեվօլվէր պարպած էր։

—Հանրային Պարտուց վարչութեան աւստրիական պատուիրակ Բրենձիկ ասպետն երէկ մայրաքաղաքս հասաւ։

Հրատարակուեցան 13, 14 և 15երորդ Թերթերն Սիմէոն Գոլամենեանի ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ ԲԱՌԱՐԱՆԻՆ։

Իւրաքանչիւրին է 15 դահեկան.

Դիմել առ Հեղինակն, Կ. Պոլիս, Եօկի Զապթիյէ Պերպէրեան տպարան։

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

2500 Հրահանգներով
Ի Պէտս Նախակրթարանի Բարձրագոյն Կարգաց
Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Հեղինակութեամբ
Լ. ԼԸԲԼԷՐԻ
ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ Ա. ՓԻՓԷՌՃԵԱՆ

Գինն է 5 ղրուշ, շատ առնողին գոհացուցիչ զեղչ կը տրուի։

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով. կեդրոնատեղին է Պասար Ալի-Ճամաէսի Թիւ 12, Եւրոպական գրատուն։ 5—10

ՀԵՌԱԳԻՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊՈՒԼԱՆԺԷ ԻՆՔՆԱՍՊԱՆ

ՊՐՈՒՍԷԼ, 30 սեպտ.—Զօր. Պուլանժէ մեռաւ միջօրէին՝ իւր հանգուցեալ հոմանուհւոյն Տիկին Պօնմընի գերեզմանին վըրայ։

ՓԱՐԻԶ, 30.—Պրուսէլէ կը հեռագրուի թէ Զօր. Պուլանժէ Տիկին Պօնմընի գերեզմանին վրայ ինքնասպան եղած է՝ րէվօլվէր մը պարպելով իւր ականջին մէջ։

——

ՓԼՈՐԵՆՑԱ, 30.—Տքթ. Թէօտօրիի վերջին զեկոյցը կ'ըսէ թէ Ռումանիոյ թագուհւոյն վիճակը գոհացուցիչ է թէև, բայց ծօծրակի ցաւերը մերթ ընդ մերթ կը նորոգուին և քունը կը խանգարին։

——

ՔԷԼՆ, 30.—Քէօլ. Զայթ. կ'իմանայ Փեթերսպուրկէ թէ Ռուսիոյ ծովային նախարարութիւնը պիտի շինէ շատ մը շըլջուն թօրփիլլանաւեր, որոցմէ Ռուսիա չունի ուրիշ Տէրութեանց չափ։

——

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 29.—Կը ծանուցուի թէ կեդրոնական Ամերիկայի Կուաթէմալա հանրապետական երկրին մէջ ապստամբութիւն մը ծագած է Պարիլլաս Նախագահին դէմ։ Երեք օր տեւող ճակատամարտի մը մէջ 500 անձինք սպանուած են։ Բայց դեռ պաշտօնական լուր չկայ։

——

ՍՕՖԻԱ, 30.—Սօֆիայէ ի Փերնիք 36 քիլօմէթր երկայնութեամբ շինուելիք երկաթուղւոյն յանձնաժողովն ընդունեց Կիլյու ֆրանսական ընկերութեան առաջարկն, որ 4,693,500 Փր. կը պահանջէր առ այս։

——

ՄՈՍԿՈՒԱ, 30.—Տեղւոյս վաճառականք 100,000 րուպլի տուին կարօտեալ գաւառաց ժողովրդեան համար։

—Ի Փեթերսպուրկ, Ալեքսանդրա իշխանուհւոյն թաղման այսօր ներկայ էին կայսերական գերդաստանէն զատ նաև Ցօնաստանի թագաւորն՝ հայր հանգուցելոյն, իւր եղբայր Եորկիոս իշխան եւ Դանիոյ գահաժառանգը։

——

ՓԱՐԻԶ, 30.—Ծերակոյտն և Երեսփոխանութիւնն իրենց նիստերը պիտի վերսկսին հոկտ. 3|15 ին։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 19 Սեպտեմբեր

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109
3 » Բարիզի	»	23 25

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Սէրի]		19 14 1/2
Բերայի մէջ	»	— —
Աւատօտուն բացուելու		19 14
Կէս օրին		19 13 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ		73 17
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	41 7/8
»	B. »	21 7/8
»	C. »	19 13 1/2

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 20
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	8 06
Պանք տը Գօնս	» »	5
Սօս. Շանժ. է վալէօր	» »	4 24
Ռէժի	» »	14 32
Թրամուէյ	» »	582
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	63 5/8
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի	Գ. Կ.	134

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	Ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 11
Անգլիական ոսկի	»	110 01
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107
Իմբէրիալ	»	89 30
Ֆրիմէց	»	51 15
Րուպլի Թղթադրամ	»	8 62
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	»	107 25
Հինգնոց	»	101 20
Մէթալիք	»	99
Թաաֆիյէ	»	19
Տօկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 30 Սեպտ., ժամ 3 վայր. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96 02
» » 4 1/2 %	105 80
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ	17 90
» երկաթուղի	64
» Րէժիի բաժնեթուղթք	342 50
Պանք Օթօման	555 62
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	— —
Գրէտի Լիոնէ	806 25
Իտալական Ռանթ 5 %	90 37
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	404 37
Եգիպտական միացեալ	490 93
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	444 37
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	343 75
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 29 1/2

ԼՈՆՏՈՆ, 30 Սեպտ., ժամ 5 վայր. 30 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	94 3/4
Օսմ. » Սէրի Դ.	17 5/8
» » » Ա.	41 7/8
» » » Բ.	21 7/8
Գ.	17 5/8
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանք Օթօման	12 1/8
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	97
» առանձ. (Բրիվիլէժիէ) 1890	91 1/2
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօշիլտ)	103
Ռուսական 1890	97 3/4
Այտընի երկաթուղի	20 3/4
Գասապայի երկաթուղի	16
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 525

ՎԻԷՆՆԱ, 30 Սեպտ., ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	31 10
» Րէժիի բաժնեթուղթք	157
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	117 25
» Փարիզի »	46 20

ՊԵՐԼԻՆ, 30 Սեպտ., ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 425
» Փարիզի »	79 50
Րուպլ Թղթադրամ	213 75
Օսմանեան երկաթուղի	62 90
Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	17 90
Օսմ Ռէժի	171

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՌՈԴՈՍԹՕ, 11 սեպտեմբեր

Մեր գաւառն երկար տարիներէ ի վեր զուրկ էր Ուսումն. Խորհրդոյ կազմութենէն և թէև Սահմանադրութեան հաստատութեան թուականէն սկսեալ մէկ քանի անգամներ կազմուած, բայց առանց գոյութիւն և արդիւնք ունենալու ցրուած է. այս զանցառութեան գլխաւոր շարժառիթը մասամբ թէև մեզ անհասկանալի դարձած է, բայց պաշտօնական մարմնոց և իրազեկ սկումներու մէջ սա առարկութիւն կը յեղեղուի թէ՝ Ուսումն. Խորհուրդ կազմելու ձեռնհաս անձանց թիւը շատ սահմանափակ է, և աւելի ճիշդ խօսելով՝ Ռոտոսթօ մշտայոյզ վիճակ մ'է եւ համանման իր ծովուն մշտածուփ մրրիկներ կը յարուցանէ, որուն համար վարչական իշխանութիւնը կը զգուշանայ, կ'ըսուի, Ուսումն. Խորհուրդ կազմել, մի՛ գուցէ փոխանակ օգուտներ ընծայելու, աւելի կրթական խնդիրը կնճռոտէ. բայց կերեւի թէ՝ այս կարգ մը թիւրիմացութիւնք որ և է տպաւորութիւն չեն ներգործած Գեր. Տ. Հմայեակ Սրբազանի վրայ որուն առաջարկութեամբ՝ Քաղաքական Ժողովոյ 8-10անդամներէ բաղկացեալ ուսեալ և բանիբուն երիտասարդներէ Ուսումն. Խորհուրդ մը կազմուած է՝ գաւառիս և թեմական ժողովրդեան կրթական խնդրոյն աւելի ոյժ մը տալու։

Մենք սա համոզումն ունինք թէ նորակազմ Ուսումն. Խորհուրդն եթէ ուզէ կարող է օգտակար ծառայութիւն մատուցանել գաւառիս և մանաւանդ Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյ Ազգ. երկսեռ վարժարանաց, արդի պատուաբեր և արդիւնաշատ վիճակը պահելով հանդերձ. աւելի ոյժ կրնան տալ և ոգեւորել Թաղական Խորհուրդն և վարժարանաց տնօրէնութիւնը որ մէկ քանի մասնաւոր պակասներն ալ լրացնեն և վարժարանք իրենց իրական զարգացմամբն և յառաջդիմութեամբը յաւելուն մեր քաղաքի փառքը։ Արդէն կը լսեմք թէ՝ աղջկանց վարժարանի համար երկու ձեռնհաս վարժուհիներ կը փնտռուի և մէկ դաստիարակ՝ տղայոց ծաղկոցի համար։

⁂

Այս կիրակի օր գաւառական և վարչական ժողովոց անդամք եւ այլ ազգայինք, ըստ հրաւիրանաց Տ. Հմայեակ Սրբազանի ժողով մը կազմեցին, յորում ժողովականաց եւ հրաւիրեալ ազգայնոց ուշադրութեան ներկայացուցած է Տ. Հըմայեակ Սրբազան՝ քաղաքիս Աղքատանոցի աւերակ վիճակն, ուր կը պատսպարուին 10-12 տուն մարդկային ընկերութեան ամենէն խեղճ և ողորմելի անդամներն՝ որբեր, այրիներ, մուրացիկներ, խեղանդամներ, ապուշներ, զառամեալ ծերեր են։ Աղքատանոց կոչուած շէնքն՝ ազգ. գերեզմանատան յարակից է անյիշատակ ժամանակներէ մնացեալ, ըստ ոմանց 150 եւ ըստ ոմանց 200 տարուան հնութիւն մը ըլլալ կը կարծեն. հողէ շինուած, գետնայարկ և առանց լուսամուտի խշտակներ։

Գեր. Տ. Հմայեակ Սրբազան որ ժողովոյն մէջ՝ Ռոտոսթօյի Հայոց նախնի հարց բարեպաշտութիւնն ու առաքինասէր թիւնը գոված է, որ այդ վաղագոյն եւ աննպաստ ժամանակաց մէջ շատ մը բարեգործական և ազգօգուտ հաստատութեանց և Ազգին թողուցած ընտիր կալուածոց հետ՝ թշուառացելոց համար ալ աղքատանոց մը շինած են և որուն բեկորներ մնացեալ են այսօր. ուստի կըսէ, Ն. Սրբազնութիւն, կամ խպառ քանդելու եւ բառնալու է այդ աւերակ շէնքը որ կերպարանեալ գերեզման մի է, եւ կամ, վերանորոգել. և սրտճնեւ մեզմէ ոչ ոք կուզէ մեր հարց բարեպաշտական հաստատութիւնքը քանդել եւ բառնալ ու պատասխանատու ըլլալ մեր հարց հոգւոցն առջև, ուստի հարկ է մեր բոլորին ջանքով ու աշխատանքով մեր թշուառացեալ աղքատներն յառաջիկայ ձմրան խստութենէն պաշտպանելու միջոցը մտածել։

Այս բանք խոր տպաւորութիւն ըրած են ներկայից վրայ և համակրութիւն ցոյց տուած են աշխատելու Աղքատանոցի վերաշինութեան, և այս ժողովի մէջ որոշուած է, կըսուի, տեղական պիտոյից համեմատ եւ բնակելու յարմարութիւն ունեցող 8 10 սենեակներէ բաղկացեալ աղքատանոց մը շինել և միանգամայն Աղքատանոցի մերձ 3-4 սենեակներ յաւելուլ աղքատ և պատահական հիւանդներն ընդունելու և դարմանելու, երբ բոլորովին անպաշտպան եւ անխնամ են, և առ այս աշխատելու համար յանձնաժողով մը կազմեալ է ընդ նախագահութեամբ վիճակիս այցելու Հովուին։

Գթութեան և սիրոյ առաքինական այս գործն որ՝ Աստուծոյ և մարդկային ընկերութեան ամենէն հաճելին է՝ կը յուսամք թէ՝ մեր ազնիւ քաղաքացւոց բոլորին սրբտին մէջ խոր արձագանք կը գտնէ, եւ շնորհիւ մեր Վեհ. Սուլթանին հայրախնամ գթութեան՝ քաղաքիս հայ աղքատաց եւ թշուառացելոց խումբը գութ եւ պաշտպանութիւն կը գտնեն։

⁂

Մխիթարութեան գեղեցիկ առարկայ մի եւս կրնայ համարուիլ քաղաքիս Հայուհեաց ընկերութեան մարդասիրական գործերն որ՝ Հայ աղքատ աղջկանց դաստիարակութեան խնդրովք կը զբաղին, դասագիրք, թուղթ, եւայլն դասական պէտքերը կը հոգան. Հայուհեաց կազմութիւնն 1889 թուականին կը սկսի. Տ. Հմայեակ Սրբազանի պաշտօնավարութիւնն, որպէս նաեւ Դպրոցասիրաց ընկերութիւնն որ՝ աղքատ տղայոց դպրոցական պէտքերը կը հոգայ եւ շատ կարօտելոց հագուստները կը շինէ. Հայուհեաց Գ. տարւոյ շրջանի բացման նախագահած է Տ. Հմայեակ Սրբազան և հիմնադիր անդամակցութեան պատիւ տրուած է հետեւեալ եօթն տիկիններու, որ քաղաքիս ազնուական դասուն մայրերն են՝

Մ. Հեղինէ Տիկին Մալաքեան
Եղիսաբէթ » Գ. Ալեմնաքեան
Հռիփսիմէ » Դ. Յակոբեան
Աղաւնի » Հ. Արսէնեան
Բրաբիոն » Հ. Թարաքճեան
Մարիամ » Կ. Մեհթերեան
Մ. Մելիք » Ուզունարթեան

Հայուհիք, ինչպէս նախընթաց տարւոյ մէջ ազգ. գերեզմանատան պատերը շինեցին, կը լսեմք թէ՝ այս տարի եւս Ս. Թագաւոր եկեղեցւոյ՝ զարդուց, զգեստուց, կանթեղներու և այլ պակասները շինել որոշած են։

⁂

Քաղաքիս համար գլխաւոր պակաս մի ալ ունինք, Ս. Խաչ թաղի վարժարանաց շինութիւնը՝ որ դեռ երեսի վրայ կը մնայ, և 250—300 ուսանող տղայք մէկ քանի խեղճուկ սենեակներու մէջ՝ իրարու վրայ նստած են, իսկ 120 է աւելի աղջիկները գետնայարկ մէկ սրահի մէջ։ Տնոցաց եւ թաղեցւոց անտարբերութիւնն չափ չունի, քանի քանի անգամներ եկեղեցւոյ բեմէն վիճակիս Գեր. հովիւն յորդոր և խըրատներ կ'ուղղէ, բայց թէ՝ լսելու ականջներ և գործելու ձեռքեր կը պակսին։ Այս անգամ վերջնապէս ըլլալով Նախընթաց կիրակի օր՝ Տ. Հմայեակ Սրբազան իր քարոզի մէջ յայտարարեց թէ՝ Բ. Դռնէն վերաշինութեան հրամանը ստանալնուն՝ յառաջիկայ Մեծ Պահոց սկիզբն եկեղեցւոյն ունեցած մաս մը պատրաստի գումարովն և ժողովրդեան աշխատութեամբ ու օգնութեամբը պիտի ձեռնարկուի շինութեան։ Ցուսամք թէ՝ Ս. Խաչի թաղեցւոց լսելի կ'ըլլան այս յորդորանք և և քաջալերութիւնք և կը փութայ ամեն մարդ իր պարտքը կատարել, և մեք ալ առիթ կ'ունենանք մի օր Արեւելքի ընթերցողաց աւետել մեր թաղի երկսեռ վարժարանաց հիմնարկութիւնը։

* * *

ԻՍԿԷՆՏԷՐՈՒՆ

Իսկէնտէրուն կը գտնուի Միջերկրական ծովուն եզերքը, ճիշդ Իսոսի ծոցին բերանը, ըստ բարիզեան միջօրէի երկայնութեան 34°, իսկ լայնութեան 37° աստիճանաց վրայ։ Աշխարհագրական նախնի բաժանմամբ կը պատկանէր Կիլիկիոյ վիճակին, բայց այժմ կը վերաբերի վարչականապէս Բէյրութոյ կամ Հալէպի կուսակալութեան և է տեղակալութիւն (գայմագամլըգ)։

Սոյն քաղաք Եւրոպացիք կ'անուանեն Ալեքսանդրէթ։ Հայերը Թարգմանաբար Աղեքսանդրիակ, իսկ Թուրքերն՝ Իսկէնտէրուն, ըստ որում կը կարծուի լինել յաղթական կոթողակ'որ՝ Ցունաց հռչակաւոր աշխարհակալ Մեծին Աղեքսանդրի, շինուած Պարսից Դարեհ թագաւորին յաղթութիւնէն յետոյ։ Իսկէնտէրուն, որպէս զի զանազանուի Եգիպտոսի Իսկէնտէրիյէն կամ Աղեքսանդրիա քաղաքէն, սովորութիւն եղած է տեղացւոց յաւելուլ զնա Պէյլէն Իսկէլէսի, մօտակայ համանուն հին քաղաքին անուամբ։

Իսկէնտէրուն շինուած է ծովեզերեայ հարթ և ցած գետնի վրայ, այնպէս որ ամբողջ քաղաքը ճահճային ջրերով պատած է, ուստի և տեղացիք չունին առողջ կեանք, օգտակար կլիմայ և գաւառային քաջառողջ կազմուածք, վասն որոյ օր ըստ օրէ փոխանակ յառաջանալու՝ կը յետադիմեն։ Ժողովուրդք ձմրան, գարնան և աշնան կը բնակին մէջն, իսկ ամառը կը ցրուին յայլուր, անշուք ձգելով կարեւոր նաւահանգիստ մը։

Քաղաքին ամբողջ բնակչաց թիւն է 980 տուն. 100ը Հայ, 80ը Թուրք, 500 ը Ցոյն, 100 ը պապական և 200 ը Սադուկեցի կամ ֆէլլահ։ Բաց ի Սադուկեցիներէն, մնացեալ ամենքն ալ ունին իրենց մասնաւոր աղօթատեղիները և վարժարանները։ Երկրին սովորական լեզուն է արաբերէն. տաճկերէնը կառավարութեան դուռը կը գործածուի, իսկ հայերէնը՝ քանի մը պանդուխտ հայոց տեսակցութեանց մէջ։ Իսկէնտէրունի մէջ ամեն ազգ ունի իւրեն յատուկ տարազ, սովորութիւն և բնաւորութիւն. Իգական սեռի գեղեցկութեան մէջ ալ իւր բաղդատական առաւելութեամբ կը փայլի ֆէլլահ գեղուհին։

Իսկէնտէրունի Հայք ամենքն ալ պանդուխտ են, գաղթած Արաբկիրէն, Դամասկոսէն, Կիլիկիայէն, Կեսարիայէն, Եդեսիայէն և այլն. բնիկ Հայ ժողովուրդ բնաւ չկայ։ Կը պատմուի թէ՝ օր մը պանդուխտ Հայ մը կը մեռնի. Պապականք և Ցոյնք կը դըժկամակին զայն թաղելու։ Հայ քահանայ եւ չգտնուելուն երեսի վըրայ կը մնայ, մինչեւ որ Պէյլէնի Հայ քահանան կը հասնի և կը տանի կը թաղէ։ Ասոր վրայ Հայերն յուզուելով՝ հանգանակութիւն մը կը բանան և դրամ հաւաքելով կառնեն տնակ մը և կը վերածեն եկեղեցւոյ, որ ցարդ կը մնայ եւ որոյ դժուարընթեռնլի արձանագիրն է այս.

Նորաշէն տաճարս յանուն մանկանց
քառասնի
Տրոք և արդեամբ համայն ժողովրդի
Ցայցելութիւն Տեառն այժմ հասանի
Աղեքսանդրիացւոց սուգն իբր մերժի,
Որք եղեն պատճառ կանգնելոյ յամակի
Գրեացին անուանք յերկնից կամարի
Ձի աշխատեցաք զօր ամենայնի
Եւ արքայութեան լիցին արժանի
Կանգնումն եղեւ զայս տաճարի
Ի Թուին Փրկչի և կենարարի
1872ի, յունուար ամիս 11ի։

Այս թուական է սկզբնական հաստատութեան թիւ, հետեւաբար ժողովուրդք ալ նոր եկած տեղաւորուած։ Շէնքն պարզ է և ցած, քահանան պանդուխտ, իսկ հոգեւոր վերին տեսչութիւնը կը պատկանի Կիլիկիոյ Աթոռ. Կաթողիկոսին։

Հայոց տեղական վարժարանը ունի ընդ ամենը երկսեռ 50 ուսանող. կուսանին Հայ. Տաճկ. Գաղղ. Թուաբ. կրօնք և Աշխարհագրութիւն, միակ դասատուն է Ս. Երուսաղէմայ ժառանգաւորաց վարժարանի սաներէն Սիսակ էֆ. Հազարունի, կարող, աշխատող և չարքաշ երիտասարդ. աշակերտք համապատասխանելով դասատուի ճգանց, բաւական ուրախալէտ վիճակ մը ստացած էին և տակաւին մեծ յոյս ալ կար։

Իսկէնտէրուն ունի հիւրանոց, Նըռւագավայր, մեծ վաճառատուն, պանդոկներ և վեց հարիւրի մօտ կրպակներ. առեւտրական վիճակը լաւ է շնորհիւ իւր բանուկ նաւահանգստին։

Տեղւոյն հայերէն երեւելի են Մեծ. Տեառք Պալեան Կարապետ, Շամլեան Պօղոս, Փափազեան Մանուկ, Այվազեան Սարգիս և Քէշիշեան-Պօղիկեան. կայ նաեւ ազնիւ երիտասարդութիւն մ՝ բարեկամ կրթութեան, օժանդակ աղքատաց։

Իսկէնտէրուն կայ հեռագրատուն, ցամաքին և ծովու Սուրհանդակ, մաքսատուն և Գաղղիացւոց, Պարսից, Ռուսաց հիւպատոսարաններ։

Իսկէնտէրունի Հայք ազգային լոկ թաղ. խորհուրդ մը ունին, որոյ յարգելի Ատենապետն է Քէշիշեան Բեբրովբէ էֆենտին, այր համակրելի, գործօն և վստահելի. Սոյն թաղական խորհուրդ կը վարէ եկեղեցական, կրթական և տեղական գործերը։

Ամրան մէջ էր այցելեցինք աստ, երեք օր մնացինք. լուերէն, մժեղներէն չկրնալով հանգիստ գտնել՝ հըրաժեշտ տուինք բարեկամաց և նաւով ուղեւորեցանք ի Պէյրութ, կարի դժգոհ այս տեղի կեանքէն։

Ցաջորդիւ կը խօսիմ ծովային ճանապարհորդութեան վրայ։

ՀԱՅԿ-ԱՐԱՄ

ԱԶԴ

[illegible]

Բարեսէր ազգային մը՝ մայրաքաղաքիս և գաւառաց Ազգային վարժարանաց մէջ յաճախող աղքատիկ ուսանողաց համար նուիրած է Պէյլաղեան Ցարութիւն էֆէնտիի յօրինած ԲԱՂ. ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ Ա. տարիէն 500 և Բ. տարիէն 300, ընդ ամէնը 800 օրինակ դասագիրք։

Եւ խնդրած է մեզմէ հրաւիրել զինամակալս նոյն աղքատիկ ուսանողաց մայրաքաղաքիս և ի գաւառս, որ եթէ իրենց սանունք պէտք ունին յիշատակեալ դասագրոց, դիմեն յօրինողին՝ ի գրասենեակ Ընդհ. գործակալութեան Օսմանեան, Ղալաթիա Պէօյիւք Խալիլ Փաշա խան, Թիւ 3 և ստանան պէտք եղած թուով դասագիրք, իրենց ստորագրութեամբ վկայելով աղքատութիւնն այն ուսանողաց որոց համար պիտի ստանան սոյն գիրքն։ 2—3

ԱԶԴ

Շնորհիւ ուսումնասէր եւ բարեխնամ կայսերն Թուրքիոյ եւ արտօնութեամբ Վսեմ. կուսակալին Պրուսայի, բաց ի մեր արդէն ունեցած Նախակրթարան Մանկական Պարտէզէն բացած լինելով քաղաքիս մէջ նաեւ ցերեկեայ և գիշերօթիկ վարժարան, պատիւ ունինք յայտնել Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց յարգելի հայ հասարակութեան, թէ մեր կրթական հաստատութեանց մէջ դասաւանդող աշակերտք պիտի վայելեն կատարեալ ծնողական խնամք և պիտի կրթուին ու յառաջդիմեն ուսմանց մէջ գերմանական նորագոյն Հէրբարթօ-ցիլլէրեան մանկավարժական ուղղութեամբ։ Գիշերօթիկ կընդունուին միայն արական սեռէն։

Ներկայ սեպտ. 2էն միաժամանակ պիտի բացուին վարժարանիս առաջին, երկրորդ եւ երրորդ դասարաններն։ Աշակերտաց ընդունելութիւնն պիտի շարունակի մինչեւ նոյն ամսոյ 20։

Վարժարանիս կանոնագրին եւ ուսմանց ծրագրին ինչպէս նաեւ աշակերտաց ընդունելութեան պայմաններուն ծանօթանալ փափագողք թող բարեհաճին դիմել մեզ հետեւեալ հասցէով։

10—10 ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Քալանթարեան Վարժ. Ի Պրուսա

ՄԱՄԼՈՅ ՆԵՐՔԵՒ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՆԴԵՐՁ
ԱՇԽԱՐՀԱՑՈՅՑ ՏԱԽՏԱԿՕՔ
Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ
ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ
Յ. Գ. ՓԱԼԱԴԱՇԵԱՆ
ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Գին 3 ղրուշ

Հրատարակեցաւ
ՏԱՐՐԱԿԱՆ
ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԴԻ ՀԱՅԵՐԷՆԻ
ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՁԵՒՈՎ
ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ
յՈւսումնական Խորհրդոյ
ԳՈՐԾ
ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐ. ՆԵՐՍԷՍ Ճ. ԱՐԱՄԵԱՆ
1891
Կեդրոնատեղի ԱՐԱՄԵԱՆ Տպարան
եւ
Մարգարեան Գրատուն
Գին 2 Դահ.

ՓՈՒՆՋ ԳԻՏԱԿԱՆ

Գրեց
ՏՔԹ. Կ. Ց. ՓԱՇԱՅԵԱՆ

(Ա. մաս) Քուն, խըլըլիկ, երազք, մարգարէական կամ թագդագուշակ երազներ, քնշրջութիւն, հմն. կրութիւն և հակակրութիւն։

[Բ. մաս.] Սիրոյ գիտական բացատրութիւնք. գաղղիական ախտի ծագումը, թունաւորումն։

[Գ. մաս] Առողջապահական յօգուածք սովորութեան, մտային կարողութեան, մտաւոր արհեստից և ոգելից ըմպելեաց գործածութեան վրայ։

Գին 5 ղրուշ

Կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառաց քով. Կեդրոնատեղին է Նշան Կ. Պէրպէրեան էֆէնտիի տպարանն, Էսկի-Զապթիյէ ճատտէսի Թիւ 63։ 1—10

Մէկ քանի տարիներէ ի վեր ջղային հիւանդութեան մը ենթարկուած էի, զոր դարմանելու համար դիմեցի առաջնակարգ բժիշկներու, սակայն օգուտ չկրնալով տեսնել, վերջապէս իտալացի հռչակաւոր բժիշկ Տօքթ. Շիրիօն Ռիչչիի դարմաններուն շնորհիւ մէկ ամիսէն բոլորովին առողջացայ։ Ուստի, յանուն մարդկութեան կը փութամ շնորհակալիքս յայտնել լրագրութեան միջոցաւ։

Տօքթ. Շիրիօն Ռիչչիի հասցէն հարցնել ի Բերա Գոնգորտիա թատրոնին դէմ «Լոնտոն» դեղարանը։

ԲԱՕԼՕ ՔԱԼԻԱՌԻ
3—4 (Նկարիչ)

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՇՆԱԿԱՑ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Վկայեալ դաշնակայարդար ԷՐԱՌԻ հռչակաւոր գործատան

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
Գնում եւ վաճառում

Կը վաճառուին ամեն տեսակ դաշնակներ ամսական վճարմամբ եւ մանաւանդ Գաղղիոյ լաւագոյն գործարաններէն միայն ՓԼԷՅԷԼԻ դաշնակները, խիստ յարմար գիներով։

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՔ

Վարձու նոր դաշնակներ չափաւոր գիներով. Բաժանորդագրութիւն դաշնակաց յարդարման։

ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑ

Դաշնակաց նորոգութեան, գաղղիական ընտիր նիւթեղէններով.

ՀՐԱՀԱՆԳ դաշնակներն չ'հինցնելու և լաւագոյն վիճակի մէջ պահելու։

Գաւառներէ յանձնարարութիւնք կ'ընդունուին. եւ լի մանրամասնութեանց համար դիմել Բերա, Մեծ-Փողոց, Թիւ 311.

Անմրցելի աժանութիւն

ԲՈՒՆ ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ով որ՝ հարսանեկան օժիտներու և այլ տնական պիտոյից համար պէտք կ'զգայ խավլուի, պաւռնուզի վերաբերեալ ապրանաց, թող փութայ դիմել Սէլվաճեան վաճառատունն ի Գալաքճըլար Պաշի Սեբեթճի խան վարի յարկ Թիւ 16։

[illegible]
ՍԷԼՎԱՃԵԱՆԻ ԺԱՄԱՑՈՅՑԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Մահմուտ Փաշայի գլուխ Թիւ 3
Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում
ՄԻՆՉ 4 ՖՐ. ՍԿՍԵԱԼ ԺԱՄԱՑՈՅՑՔ
Գաւառաց հետ յարաբերութիւնք
335 1—8

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէ իչուն ալընաճագ ֆասուլիա վէ նօհուտըն մինագասասընա պաշլանաճաղընտան թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշէնպէհ կիւնլէրի Խազինէի ճելիլէյի մէգքիւրէյէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

18 իյլուլ 307 1—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէ իչուն ալընաճագ միւթէնէվվի տագիգին գարարը գաթիսի իչրա իյլուլըն 23ինճի բազար իրթէսի կիւնի վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզգիւրտէ սաաթ 7տէն նիհաեէթ 9ա գատար Խազինէի ճելիլէյի մէզգիւրէյէ պուլունմալարը իլան օլունուր։

18 իյլուլ 307 1—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 30 Յունիս 1891

ՊԱՀԱՆՋՔ

	Օսմ. Ոսկի	
Բաժինք չգանձուած	5,500,000	
Մնացուկ ի Կ. Պոլիս	1,11 083	02
» ի մասնաճիւղս	362,183	90
Գանձելի փոխանակագիրք	6,286,924	03
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պարտականք»	1,414,475	63
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք —պարտականք	5,875,890	08
Փոխատուութիւնք արժեթղթոց և վաճառաց վրայ	1,296,940	30
Կնշարժ և շարժական գոյք	89,899	40
Զանազանք	13,753	84
	21,954,150	20

ՊԱՐՏՔ

	Օսմ. Ոսկի	
Դրամագլուխ	11,000,000	
Պանքատոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	734,899	
Վճարելի փոխանակագիրք	»	
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն—«պահանջողք»	1,762,106 »	54
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—«պահանջողք»	6,093,118	31
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	1,193,368	09
Պահեստք զանազանք	395,447	
Վճարելի շահաբաժինք	387,787	54
Զանազանք	387,422	91
	21,954,150	20

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տումարաց Բ. 2

Վամ Տնօրէնի
ԿԻՒՍԹ. ՈՒԼՖԻՆԿ

Ընդհանուր Տնօրէն
ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆՏ

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՉ ՊՐԻԹԻՇ ընտ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,439,944
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 2,488,197

ՆՕՐԹՀԸՐՆ [illegible]
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,975,500
ՀԱՍՈՅԹ 1890 ՏԱՐՒՈՅ 1,048,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ դժուարինտ ապահովագրողաց կրնան վստահարար զիրենք ներկայացնել. նաեւ իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ¹ᵉ· սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
ԻԼԱՆ

Միւթեգարրիֆ իւնճըլու օլան մէվսիմը չիթատէ պիլ ճիւմլէ էմաքինը ասքէրիեէնէ գուրուլաճագ սօպալարըն վագիէ իւճրէթի իւէ նօգսան օլան էաէվաթը միւնագասաէ գօնուլմըշ վէ Փիյաթը մալիւմէ իւէ Թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ պիր հաֆթա նիհաէէթինտէ գարարը գաթիսի վիրիլմէք մուգարրէր պուլունտուղընտան օլվէճհլէ իմալ վէ իթաէա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

17 Խլուլ 91 Նօ. 23 2—3

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարը իչուն միւպայեա օլունմագ իզրէ մէվգըի միւնագասաէա գօնուլան 1000 պօեալը աստարլըգ ամէրիգան պէզինին պէհէր Թօբը 38 ղուրուշա Թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ խյլուլը րումինին 23ինճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնէ 100տէ 5 թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

17 Խլուլ 91 Նօ. 24 2—3

Սարը գօրճա քիլօ 1, պէհասը 510 բարա.

Պիր Նիւմէրօ սիեահ գօրճա քիլօ 1, պէհասը 205 բարա.

Տէօրթ պուչուք Նիւմէրօ սիեահ գօրճա քիլօ 1, պէհասը 205 բարա.

Սաղիր քէմիք կէօմլէք տիւյմէսի կրօսա 12, պէհասը 680 բարա ատէտ 1728.

Քէպիր քէմիք տօն տիւյմէսի կրօսա 12, պէհասը 910 բարա ատէտ 1728.

Ճապըթան բանթըլօն տիւյմէսի կրօսա քէպիր 1.

Սաղիր 1, պէհասը 205 բարա պէհէր կրօսասը 144.

Ճապըթան բանթըլօն Թօգասը կրօսա 1, պէհասը 11 ղրուշ 20 բարա.

Բանթըլօն լասթիքի Թօբ 1, պէհասը 22 ղրուշ.

Սիեահ նէֆէրաթ բանթըլօն Թօգասը կրօսա 1, պէհասը 8 ղրուշ.

Քէպիր երթօղրուլ տիւյմէսի կրօսա 1, պէհասը 212 ղրուշ 16 բարա.

Սաղիր երթօղրուլ տիւյմէսի կրօսա 1, պէհասը 104 ղրուշ 16 բարա.

Բիատէ սէթրի տիւյմէսի կըրօսա 1, պէհասը 212 ղուրուշ 16 բարա.

Բիատէ սէթրիսի գօլ տիւյմէսի կըրօսա 1, պէհասը 104 ղուրուշ 16 բարա.

Բիատէ գաբութ տիւյմէսի կըրօսա 1, պէհասը 212 ղուրուշ 16 բարա.

Բիատէ սէթրի տիւյմէսի ղըրօսա 1, պէհասը 100 ղուրուշ.

Բիատէ սէթրի գօլ տիւյմէսի կըրօսա 1, պէհասը 50 ղուրուշ.

Բիատէ գաբութ տիւյմէսի կըրօսա 1, պէհասը 100 ղուրուշ.

Սարը սուվարի սէթրի տիւյմէսի կըրօսա 1, պէհասը 212 ղուրուշ 16 բարա.

Բիատէ սուվարի սէթրի տիւյմէսի կըրօսա 1, պէհասը 212 ղուրուշ 16 բարա.

Թօբճը սէթրի տիւյմէսի կըրօսա 1, պէհասը 213 ղուրուշ 16 բարա.

Թօբճը գաբութ տիւյմէսի կըրօսա 1, պէհասը 75 ղուրուշ.

Իւչ եալըղըը պիրինճի բիատէ չաքէթ տիւյմէսի կըրօսա 1, պէհասը 212 ղուրուշ 16 բարա.

Իւչ եալըղըը պիրինճի երթօղրըլ իչուն պէեազ եուվարլագ չաքէթ տիւյմէսի կըրօսա 1, պէհասը 140 ղուրուշ 16 բարա.

Իւչ եալըղըը պիրինճի պու տախտ պէեազ չաքէթ էթէք տիւյմէսի կրօսա 1, պէհասը 140 ղուրուշ 16 բարա.

Իւչ եալըղըը պիրինճի սուվարի իչուն սարը եուվարլագ չաքէթ տիւյմէսի կրօսա 1, պէհասը 140 ղուրուշ 16 բարա.

Իւչ եալըղըը պիրինճի պու տախտ սարը եուվարլագ չաքէթ էթէք տիւյմէսի կրօսա 1, պէհասը 140 ղուրուշ 16 բարա.

Պէեազ վէ սարը գապըթան գաբութ էթէգ տիւյմէսի կրօսա 1, պէհասը 3 ղրուշ 30 բարա.

Ճապըթան իչիւն եուվարլագ սաղիր եէլէք տիւյմէսի կրօսա 1, պէհասը 55 ղըշ.

1 Նիւմէրօլու էֆրատ գաբութ տիւյմէսի կրօսա 1, պէհասը 8 ղրուշ.

Նէֆէրաթ սէթրի տիւյմէսի ղրօսա 1, պէհասը 6 ղրուշ 25 բարա.

Էֆրատ Թօբճու սէթրի տիւյմէսի կրօսա 1, պէհասը 8 ղրուշ.

Էֆրատ Թօբճու Լամեագա տիւյմէսի կրօսա 1, պէհասը 3½ ղրուշ.

Էֆրատ իչիւն քէպիր այէլտըգ տիւմէ կրօսա 1, պէհասը 7 ղրուշ.

Պու տախտ սաղիրի կրօսա 1, պէհասը 3 ղրուշ 10 փարա.

Էֆրատ իչիւն տիւզ Լամեագա տիւյմէսի կրօսա 1, պէհասը 2½ ղըրուշ.

Քէպիր մուսիքա տիւյմէսի կրօսա 1, պէհասը.

Էֆրատ իչիւն բանթըլօն տիւյմէսի կըրօսա 1, պէհասը 7 ղրուշ 20 փարա.

Իքինճի Փըրգաի Հիւմայուն խըմալաթխանէսինէ լիւզում կէօրիւլէն իչպու տէֆթէրտէ ճինսլէրի մուրագգամ 37 գալէմ միւխթէլիֆ տիւյմէ գօրճալար կէօսթէրիլէն Փիյաթլար իւէ իթասը Թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ, մահը հալը րումինին 21ինճին ճիւմաա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլինտէն, պու հալտէ իրայէ օլունան Փիյաթլարըն թէնզիլի իւէ իթաեա Թալիպ օլանագ միւթաահհիտլէրին եէվմի մէզգիւրտէ խըմալաթխանէ խարճսի մէճլիսինտէ հազըր պուլունմալարը իլան օլունուր։

17 Խլուլ 91 Նօ. 25 2—3

Մէրքէզը սալթանաթը Սէնիյեէտէ պուլունան ասաքիրի Շահանէ մուայեէնաթը իչիւն 2½ միլյօն գըեէտէն 3,000,000 գըեէէէ գատար Մըրըր բիրինճի միւպայեա օլունաճաղընտան, իթասընա Թալիպ օլան վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէեէնլէրին իչպու խյլուլը րումինին 22նճի կիւնիւնէ գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 Խլուլ 91 Նօ. 19 3--3

Միւպայեա օլունաճագ օլան 60,000 գըյէէտէն 100,000 գըեէէէ գատար կիեահըն խյլուլը րումինին 18ինճի չարչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլինտէն, իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 Խլուլ 91 Նօ. 18 3—3

Միւպայեա օլունաճագ 50,000 գըեէ արբանըն իչպու խյլուլը րումինին 19 ընճը բէնճշէնպիհ կիւնիւ պիլ միւնագասա գարարը գաթիսի վիրիլէճէկլինտէն իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 Խլուլ 91 Նօ. 20 3—3

Սէլանիք Փըրգասընա մէրպութ Քեօրբիւլի մէվգի երգագը Փիյաթը մալիւմլէրի իւէ Թալիպի եօհտէսինտէ օլուպ խյլուլը րումինին 18ինճի կիւնի իհալէսի գաթիէէսի իճրա գըլընաճաղընտան իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 Խլուլ 91 Նօ. 21 3—3

Մէրքէզը սալթանաթը սէնիեէտէ պուլընան ճիւնտաը ճէնապը միւլքիեանէ մուայէէնաթը իչիւն միւպայեա օլունաճագ օլան 130,000 գըյէէտէն 180,000 գըյէէէ գատար Փասուլեա վէ 120000 գըյէէտէն 140000 գըյէէէ գատար նօհուտ վէ 200000 գըյէէտէն 50000 գըյէէէ գատար սօղան վէ 250000 գըյէէտէն 270000 գըյէէէ գատար բաթաթէսին իթասընա Թալիպ օլան վէ չէրաիթի անլամագ իսթէեէնլէրին խյլուլը րումինին 22ինճի կիւնինէ գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

16 Խլուլ 91 Նօ. 22 3—3

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլէ և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոպուս	4200	Ափինքօ	3000
Ֆիլէա	4000	Թօպայզա	3000
Օսմանլի	4000	Նէքթիս	3000
Սեսոստրիս	3250	Բէրլա	3000
Թիպէս	3250	Լօգիա	800
Մակարա	3250	Օլինտա	800
Մարէօթիս	3250	Ռէսիլ	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
14 31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

THE BRITISH AND FOREIGN
ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ	անգլ. ոսկի	1,340,000
Պահեստի դրամ	» »	600,000

Այս ընկերութիւն, որ 25 տարիէ ի վեր-այնքան հանրածանօթ եղած է մայրաքաղաքիս մէջ, Universal ընկերութեան հետ ձուլուեցաւ։ Այժմ աշխարհիս սոսկ ծովային ապահովագրական ընկերութեանց մէջ ամենէն զօրաւորն է և իւր դիրքով հասարակութեան կ'ընծայէ ուրիշ ամեն ընկերութենէ աւելի ապահովութիւն։

Մասնաւորապէս նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ապրանքներ, դրամածրարներ, յանձնարարեալ ծրարներ, եւ, շոգենաւի, առագաստանաւու, թղթատարի և երկաթուղւոյ միջոցաւ, խիստ չափաւոր գիներով։

Աւելի տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք դիմեն Պոլիս, Բիւչիւք Աչըր էֆէնտի խան։
32 Գործակալ, ԷՏՎԱՐՏ ՊԱՐՖԻԼՏԻ

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօայըլ Վինտզըրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան առենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափիլն եւայլն։ Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցում, առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վինտզըրի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռօայըլ Վինտզըրի ծախուած տեղերը։

ՀԱՐՍՆԵԿԱՆ ՇՈՂԱԿԱԹԻՆԸ
ԳԵՂԵՑԿԱՑՈՒՑԻՉ ՄԱՐՄՆՈՅ ԳՈՅՆԻ, ՄԻՇՏ ՇՈՂԱԿԱԹԻԹ, ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ

Ընդամենը մի փորձ պիտի համոզէ ամեն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամեն հեղանիւթներէ և բազմաթիւ փոշիներէ։ Առաջին անգամ գործածելովն ալ, որ քանի մը վայրկեանի գործ է, պիտի տեսնուի խնկոյն որ երեսը, վիզը, թեւերը և ձեռուըները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարինի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և լուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցունէ։ Ընհետ կ'ընէ մորթի սեւերը, երեսի և ձեռքի ցաները, արեւայրուքը, և ուրիշ ամեն բրտութիւն և բծաւորութիւն։ Եւ աս ամեն բանով՝ անկարելի կ'ընէ մատնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուածէ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116 Southampton Row). Կըլոնիկս Բարիզ ու Նիւ Եօրք։ Նըրվաճառուի սափրիչներու, անոյշ խնկագործներու և մանրավաճառ դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառումն Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը Եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Ղալաթիա Սիւլքեք քալտըրըմ Խաչոն Քաղուանայի քով։

Փոքրաքանակ վաճառումն ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը՝ Համալ-Ձի փողոց Թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իգլիսօսի անուշահոտութեանց վաճառատունը։
2218

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԵՒ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՍ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

Գողի մը պէս որ գիշեր առեն զմեզ կը կողոպտէ, այդ հիւանդութիւն մեր վրայ կը յարձակի գաղտագողի։ Անկեց տառապողները ցաւեր կը զգան իրենց կուրծքին ու կողերուն, և երբեմն նոյն իսկ իրենց կռնակին մէջ. Ջանձրոյթ կը զգան և ննջելու պէտք մը։ Բերանը գաղանահամ կըլլայ՝ մանաւանդ առտուն, Ատամներուն կ'աղտեղին տեսակ մը թանձր լորձունքով։ Ախորժակը բաց չըլլար։ Հիւանդն իբր ստամոքսին վրայ մեծ ծանրութիւն մը կը զգայ, և երբեմն ստամոքսին խառնըներուն մէջ ալ տկարութեան ազդում մը և անյագ պարապութիւն մը։ Ժամանակէ մը ետք չոր հազ մը կը սկսի՝ որուն հետ սակայն, մէկ քանի ամսէն կանաչագոյն թուք մը կուգայ։ Հիւանդն անդուլ խոնջութիւն մը կը զգայ և ի զուր քունն օգնութեան կը կոչէ, որ ոչ մէկ ամոքում կը շնորհէ նմա։ Ցետոյ հիւանդը կ'ըլլայ ջղային, զայրացկոտ և թախծալից. և ամեն բան գէշ կերեւի իրեն։ Երբ յանկարծ ոտք ելնէ, տեսակ մը ցնորում կը զգայ։ Փորհարուշ թիւն կունենայ, առեն առեն մորթը չոր եւ տաք կ'ըլլայ, եւ արիւնն՝ թանձր ու անշարժ, աչաց սպիտակուցը դեղնորակ գոյն մը կ'առնու, քիչ եւ գծաւորու կը միզէ։ Հիւանդը շատ անգամ կ'ստիպուի կերած կերակուրները դուրս տալ. Այդ խումները բերնին մէջ երբեմն գաղն, երբեմն քաղցր համ մը կը ձգեն, և շատ անգամ անոնց կը հետեւի սրտի բաբախում. Հիւանդին տեսողութիւնը կը տկարանայ, եւ աչաց առջեւ միշտ բիծեր կը տեսնէ, մեծ յոգնութիւն եւ տկարութիւն կը զգայ։ Բոլոր այս ախտանշանք հետզհետէ կը յայտնուին։ Կ'ըսուի թէ ժողովրդեան երեք չորրորդ մասը կը տառապի այդ ախտով այս կամ այն ձեւին տակ։ Բժիշկները շատ անգամ կը խաբուին այս ախտին բնութեանը վրայ։ Ոմանք կը դարմանեն զայն իբր լեարդի հիւանդութիւն մը, այլք՝ իբր գծաւորամարսութիւն, եւ վերջապէս ոմանք ալ իբր փայծաղնացաւ; եւն, բայց իրենց դարմաններէն ալ մին յաջողութիւն գտած է։ Եւ սակայն հնարուած է «Fxtract of Roots» կամ Մէր Սիկըլի բուժիչ օշարակն, որ ամեն հիւանդութիւն կը բժշկէ։

Անմարսողութիւնն յայտ ծանր հիւանդութիւն մըն է, որով կը տառապի ընկերութեան մէկ բազմաթիւ դասակարգն եւ որմէ յառաջ կուգան աղէտալի հետեւանքներ, եթէ անմիջական դարման մը ի գործ չի դրուի։ Սիկըլի օշարակն ազդեցիկ դեղ մըն է, ամենէն գծուարին պարագաներու մէջ իսկ։ Հրապարակին վրայ ելած բազմաթիւ կեղծերէն զգուշանալու համար դիմել Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ միակ գործակալին

ԷՏՄՈՆ ՔԱՌՈՒԱՆԱ 2214
Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վլյմոստա, պահականոցին քով, կայարան Թրամուէյից, 95 և 67

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի	1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	121,984
Պահեստի դրամ	» »	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն շէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԷՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Ց. ՍԱՐԸԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց
Սթամպօլ, Պաղչէ-Գաբու Թիւ 27, մաքսատան դիմաց։ 19

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

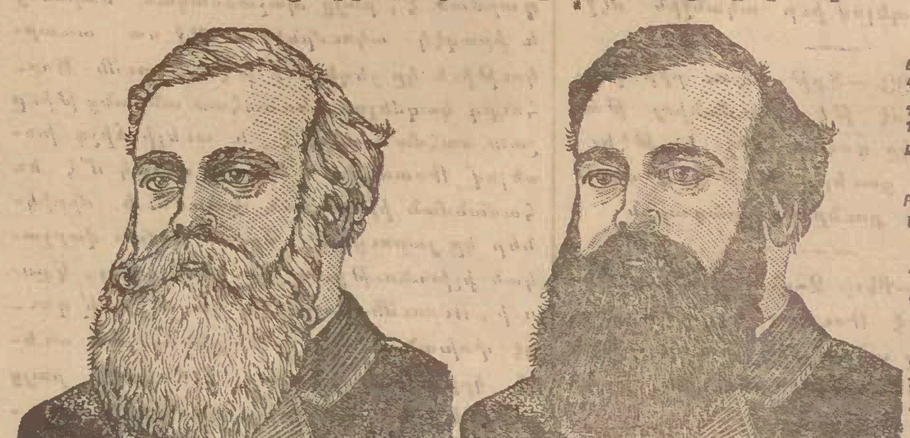

Ձեր գծուն մազերուն գոյնը փոխելու համար մեկ երկու անգամէն, առանց ուրիշի թէ գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԿԱԳՈՅՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՑԱՐԵԱԼ ՍԵՒԻ

Բաղկացեալ միայն արմատներու և խոտերու հիւթէ, Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ շագանակագոյն կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն ո՛րչափ գերազանց է նմանօրինակ ուրիշ պատրաստութիւններէ։ Իր առաւելութիւնն է հերերուն ամենէն բնական երեւոյթը տալ և ամենէն ուշադիր դիտողն ի գործ հանել։ Կը կասեցունէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ թեփը կ'անհետացնէ և նոր այժ կուտայ մազային մորթին։ Ուշադրութեամբ կարդալ։

ԳՈՐԾԱԾՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

Սրուակն երերցնել գործածելէ առաջ և փոքր քանակութեամբ հեղուկէն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարակ պզտիկ սանտրով մը կամ այդ հեղուկին մէջ թրջած սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցունել գոյն, մինչեւ որ ամբողջ մազերը թրջին։ Այս գլուխը բաց պահել մինչեւ որ հեղուկը ցամքի։ Բոլոր մազերը մէկ ներկելով, սովորաբար մէկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մէկ անգամը բաւ է։ Եթէ մէկ երկու անգամէն աւելի գործածուի, գոյնն աւելի թուխ կ'ըլլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, զայն ութիներով պահելու համար կը բաւէ երեք չորս շաբաթն անգամ մը հեղուկէն գործածել։ Նոյն եղանակը գործածելու է մօրուքին և պեխերուն համար։ Պէտք կայ գլուխը լուալ գործողութենէն առաջ կամ ետքը։ Միայն դէմքն և ձեռները լուալ առ ի զգուշութիւն։

Ծան. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք չբերուի մէկ երկու գործողութենէն ետք, գլուխը լուալու է քիչ մը ալքալով. ապա ձեռուն քսելու է այդ ներկէն մէջ թեթեւապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՏՄՈՆՏ ՔԱՌՈՒԱՆԱ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վլյմոստա պահականոցին քով, կայարան Ղալաթիա-Շիշլի Թրամվէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 2214

ԼԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Վանդ փողոց, 15
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձէնի ապահովագրին (Բոլէ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՇԹԱԼ, Սիւրին երեսփոխան, Նախկին փոխ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆրանսայի Հարաւային երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատանէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթէրանէ» երկաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԵՆ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վ.Էէյ Մոնթանեի և Լըխարի ածխահանաց Ընկերութեան.
Ս. ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլլիզինի Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան.

Պ. Պ.
Ս. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթինկէր և Ընկ. դրամատանց տանէն.
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, փոխ Ֆրանսական Պանքայի, փոխ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց.
Հ. ՄԻՐԱՊՕ, Միրապօ Բաքար, Բիւրար և Ընկ. դրամատանց տանէն.
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լիոնի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ.
Ա. ՎԵՐՆ, Վէրն և Ընկ. դրամատանց տանէն, փոխ Ֆրանսական պանքայի, տնօրէն Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, փոխ Օսմ. պանքայի.

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ, Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պառօն Ժ. ՍԸՌԻԶ, Նախկին ելեւմտից քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԷՐ ՖՈՒ, Տնօրէն
ԷՕՃԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատուն ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Ղալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամինտօ Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2